Թ. ՏԱՐԻ 2596 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 10 ՀՈՌԻ 4385 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1892 10 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible]	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 19/1 ՀՈԿՏ. 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ ՈՒ ԲՆԻԿ ԵՒ ՕՏԱՐ ԲԱԽՏԱՏՈՄՍԵՐ

«[illegible]» խորագրով մեր անցեալ աւուր յօդուածին առթիւ, կը հարցունեն մեզ թէ Բումելիի Երկաթուղւոյ պարտատոմսերն և Համպուրկի, Սաքսոնիոյ ու Պրունսվիքի բախտատոմսերը մի և նո՞յն տեսութեամբ կը նկատենք, և եթէ երբեք կը տարբերենք, որո՞վ իրաւամբ:

—Մէկէ աւելի իրաւամբ:

Բումելիի պարտատոմսերը կը վերաբերին պարգեւաւոր և տոկոսաւոր փոխառութեան մը, զոր քառորդ դար յառաջ Օսմ. Տէրութիւնը կնքեց՝ Բումելիի երկաթուղին շինող ընկերութեան իր յանձն առած պարտքը վճարելու համար, փոխառութիւն մը, հետեւապէս, որ երկրին օգտակար շինութեան մը գործածուեցաւ: Այս փոխառութիւն յառաջագոյն թէ՛ տոկոս կը բերէր և թէ պարգեւ կուտար. հիմա պարգեւ միայն կուտայ, բայց պարգեւներուն տարեկան չափն այնքան է որ եթէ իբրեւ տոկոս հաշուուի՝ եւրոպեան կարգ մը ապահով թուղթերու չափ տոկոսաբեր ըսել է: Այս փոխառութեան պարտատոմսերն իրական հարստութիւն մ'են այսօր, քանի որ պարգեւներու վճարումն ապահովեալ է Հանրային Պարտուց Վարչութեան թողուած հասոյթներով: Այս հասոյթք տարուէ տարի կ'աճին, և լաւ կը մատակարարուին: Ուստի, օսմանեան պետական ամեն թուղթեր որք երաշխաւորեալ են այն հասոյթներով, տարուէ տարի կը բարձրանան: Սաչափ Բումելիի պարտատոմս ունենալ նոյնչափ հարուստ ըլլալ է, որ 100ին քանի մը ղրուշի աւելի կամ պակասով, ամեն վայրկեան կրնայ վերածուիլ հնչուն դրամի: Եթէ ժամանակաւ կոտրած գներով առնուած էր, ո՛ և է հնչուն դրամագլխէ կամ կալուածէ աւելի կ'արժէ հիմա:

Իսկ բոլորովին տարբեր բաներ են Համպուրկի, Պրունսվիքի են. բախտատոմսերն: Ասոնք կը վերաբերին պարգեւաւոր մէկ մէկ վիճակահանութեան որ կարգադրուած է միայն կազմակերպիչ ընկերութեան դրամական շահ մը ապահովելու նպատակաւ, օրինակի համար, մէկ միլիոն Ֆր. ի թուղթ ծախելով, կէս միլիոնն իբրեւ պարգեւ, իբրեւ խայծ (եէմ) միամիտ հասարակութեան բաշխել, և կէս միլիոնը գըրպանել պարզապէս: Այսպիսի կարգադրութեան մէջ աւելի դրամ կ'ելնէ միշտ հասարակութեան գրպանէն, որպէս զի տարեգլխուն զուտ շահ մը մնայ Ընկերութեան· գումարն հանրօգուտ նպատակի չի գործածուիր, (ի բաց առեալ երբ բարեգործութեան համար է, և մեր յիշած գերմանական բախտատոմսք այս կարգէն չեն.) առաւելն տեղական կառավարութիւնը շահէն բաժին կ'առնու. և յետոյ, դրամը մեր երկրէն դուրս կ'երթայ, միշտ աւելի կուտանք ու պակաս կ'ընդունինք պարգեւ, սոսկ վնաս մը մեր երկրին ու ժողովրդին ամբողջութեան համար, թէպէտ այս ընդհանուր վնասի մէջ ոմանք կրնան շահիլ, ինչպէս առեւտրական տագնապէ մը ոմանք կրնան հարստանալ, կամ ինչպէս տան մը այրած ժամանակ, աւարառուք կը դրաւեն կ'իւրացնեն այրելու դատապարտեալ գոյքերու մէկ մասը:—Տարբեր է Բումելիի թուղթին նման պետական պարգեւաւոր փոխառութեան մը հաշիւն ու կարգադրութիւնն: Ասով Տէրութիւնն հասարակաց օգտին համար փոխ առած գումարը՝ գլխավճարի, տոկոսի և պարգեւի ձեւով որոշեալ տարիներու ընթացքին մէջ կը վերադարձնէ հասարակութեան, բաց ի հանրօգուտ շինութեամբ երկրին ընծայեալ իրական բարիքն: Համպուրկի և Պրունսվիքի թուղթերն արժէք ունին քանի մը ամսոյ համար միայն: Վիճակահանութիւնը տեղի ունենալուն պէս, չշահող թիւերը կորուսած են իրենց մայր գումարն ալ, պարգեւի հաւանականութիւնն ալ: Եւ այնպէս է որ միշտ մեծագոյն մաս մը պիտի կորուսանէ՝ փոքրագոյն մաս մը շահելով մեծամասնութեան կորուսած գումարին մէկ փոքր մասն, և մնացեալը մնալով ընկերութեան, կամ տեղական կառավարութեան: Ուրաքանչիւր վիճակահանութիւն կուգայ ծանուցանել թէ ո՛յք պիտի կորուսանեն և ո՛յք պիտի շահին: Այնուհետեւ՝ ոչինչ: Աստուած նորէն տայ նորէն խնդացնէ: Բումելիի թուղթերն և այն տեսակ թուղթեր միշտ գոյք են: Եթէ հայրը չշահի պարգեւը, որդին պիտի շահի զայն և կամ նորէն ձեռք պիտի ձգէ մայր գումարն: Անոնք «արժեթուղթ» են, այսինքն՝ մշտական արժէք մը կը ներկայացնեն, երկրին մատուցեալ ծառայութիւն մը, որոյ փոխարէնն երաշխաւորեալ է կա՛մ նոյն ծառայութեան —երկաթուղւոյն— հասոյթով, և կամ պետական ուրիշ հասոյթով: Ներկայ պարագայիս մէջ, Տէրութիւնն իւր ուրիշ քոնսոլիտէ պարտքերուն հետ Բումելիի երկաթուղւոյ պարտատոմսից համար լաւագոյն հասոյթներէն որոշ մաս մը մէկ կողմ դրած է, զորս իւր ընդհանուր ծախքերուն չի խառներ, և հասարակութիւնը միշտ գիտէ թէ իւր սնտուկին մէջ ունեցած Բումելիի թուղթին մայր-գումարը կամ պարգեւն այն ինչ տրող հասոյթէն պիտի ընդունի օրին մէկը:

Հետեւապէս, եթէ մեր ընթերցողներէն խնայասէր ոմն դրամ աւելցնելով Բումելիի իրական (էֆէքթիֆ) պարտատոմսերէն գնեց և սնտուկին մէջ պահեր է, կը խնդակցինք իւր հեռատեսութեան ու շահաւէտ գործառնութեան համար, և հաւաստի ենք թէ ինք պէտք չունի մեր խնդակցութեան, ինքնիրեն խնդակցած ըլլալով արդէն: Բայց եթէ մեր ընթերցողներէն ոմն դրամ տուած է Համպուրկի և Պրունսվիքի և այն տեսակ «դրամական վիճակահանութեան» (Լօթերի տ'Արժան) թուղթերու, չենք կրնար չցաւակցիլ, մինչեւ իսկ երբ շահած ըլլայ. զի այն շահն իրեն խայծ մը, գրգիռ մը պիտի ըլլայ՝ նոյն անպէտ թուղթերուն դրամ տալը շարունակելու, և տարիներ անցնելէն յետոյ շատերու պէս պիտի հաշուէ, տեսնէ պիտի թէ աւելի տուած է քան առած, և մայր-գումարին հետ այնչափ տարիներու տոկոսն ևս վրայ տուած է:

* * *

Բայց մեզ կը հարցուի նաև թէ մի և նոյն բա՞նը կը նկատենք Բումելիի պարտատոմսերն և զանոնք ներկայացնող բախտատոմսերն, որք ամեն վիճակահանութեան առթիւ ի հրապարակ կ'ելնեն, և այն վիճակահանութեան վերջանալուն հետ, իրենք ալ կը վերջանան, կա՛մ կը շահին և կամ բոլորովին կ'ոչնչանան:

—Այսպէս բացատրեալ, արդէն իսկ կ'երեւի այն երկու կարգի թղթոյ տարբերութիւնը: Պարտատոմսն արժեթուղթ մ'է, սնտուկին մէջ գոյք մ'է, որոյ արժէքը կ'աւելնայ կամ կը նուազի. բայց միշտ արժէք մը կը ներկայացնէ: Միւսը, Բռօմէսը, պայմանաժամով խոստում մ'է լոկ, որ եթէ այն պայմանաժամուն մէջ բան մը բերաւ, աղէկ, բայց այնուհետեւ չեղեալ է, «այրած է», ինչպէս կ'ըսուի ժողովրդական բարբառով: Բռօմէս կոչուած բախտատոմսերն Բումելիի Երկաթուղւոյն՝ ի հրապարակ հանուած են այնպիսի պայմաններով որ անոնց հասոյթէն կառավարութիւնը տուրք մը պիտի առնու, և սեղանաւորք ու անոնց միջնորդք՝ զանազան շահաբաժիններ: Հետեւապէս, իրական պարտատոմսի մը շահու բաժինը միշտ աւելի է քան նոյն պարտատոմսը ներկայացնող բախտատոմսին շահու բաժինը, թէպէտ երկուքին ալ՝ իբրեւ նոյն թուղթ՝ նոյն գումարը պիտի ենէ օրին մէկը, նոյն մայր-գումարը կամ պարգեւն: Իրաւ, չորս Նաբոլէոն պէտք է իրական պարտատոմս մը գնելու համար, մինչ չորս ղրուշով բախտատոմս մը կ'առնուի, և չորս Նաբոլէոնի վճարմամբ մարդ բազմաթիւ պարտատոմսերու շահելու հաւանականութեան կը մասնակցի: Բայց այս մասնակցութիւն առժամանակեայ է, երկու ամսուան համար է միայն, և եթէ առաջիկայ վիճակահանութեան մէջ ձեր երազած 300 կամ 600 հազար Ֆրանքը կամ նուաղագոյն գումարները չշահեցաք, ձեր չորս ղրուշն ալ, չորս Նաբոլէոնն ալ մեռած են, մինչ իրական պարտատոմսին շահելու հաւանականութիւնը ձեր բոլանդակ կեանքին անոյշ յոյսով մը օրօրելէն զատ, կրնաք նոյնը կտակել ձեր որդւոյն ալ, որ օրին մէկն տեսնէ պիտի նոյն յոյսին իրականացումը մասամբ կամ ամբողջովին: Զմոռանանք յարելու թէ նոյն պարտատոմսն իբրեւ օժիտ ձեր աղջկան ալ կրնաք տալ, որով ամուսնական խնդրոյն լուծման ձեր բաժնին ինկած չափով մասնակցած գաք, եթէ ձեր փեսայն շնորհքով մարդ է, կրնայ նոյն պարտատոմսին արդեամբ ձեր թոռը կամ թոռնուհին գիշերօթիկ վարժարան դնել, ու մինչեւ իսկ կարգել, քանի որ իբր երեք քառորդ դարու կեանք ունին Բումելիի պարտատոմսք: Ամեն պարագայի մէջ, ահա թուղթ մը որ ձեզ կամ ձերիններուն օգտակար պիտի ըլլայ օր մը. մինչ միւսը, բախտատոմսը, եթէ մինչեւ առաջիկայ վիճակահանութիւնն օգտակար չեղաւ, այնուհետեւ այնչափ միայն օգտակար կրնայ ըլլալ ձեզ որչափ ձեր փոքրիկ տղայք կրնան զուարճանալ կարմրուկ թուղթի կտորներով խաղալով:

* * *

—Բայց ի՞նչ վնաս ունի: Մարդը չուտեր չի խմեր, ամեն ամիս քանի մը փարա կ'աւելցնէ, և անով բախտատոմս կը գնէ, իւր և ընտանեաց բախտը փորձելու: Ասով միթէ կը փճանա՞յ:

—Եթէ մեր անձնական կարծիքն հարցունէք, աւելի աղէկ է որ այն մարդն այն փարայով ուտէ խմէ, և աւելի ուժով և ոգեւորութեամբ պարապի իւր գործին՝ ինչ որ է, իբրեւ գըլխաւոր միջոց ապրուստի և բարեկեցութեան: Բայց այս բախտատոմսը չէ անշուշտ որ՝ այս պայմանաց մէջ՝ պիտի փճացնէ զինք: Կը փճանայ երբ յոյսը դնէ բախտատոմսին վրայ, երբ իւր վիճակին բարելաւութիւնը բախտէն միայն ակնկալէ: Մաղթելով հանդերձ որ իւր բախտատոմս այս մարդուն բախտ բերէ, չենք հաւատար թէ ո՛ և իցէ ձեւով բախտի թուղթերուն տրուած գումարը շահաւորապէս գործածուած դրամագլուխ մ'ըլլայ:

—Բայց, ի՞նչ կ'ըսէք, մե՞ծ առեւտուր կայ բախտատոմսերու վրայ:

—Հարկաւ, երբ չուտ և դիւրաւ հարստանալու տենչը տիրած է միտքերու, [illegible] վայելելու համար կեանքը, կամ գէթ աճեցուն ծախուց դիմագրաւելու համար, եւ երբ հարստանալու միջոցներն այնքան առատ և դիւրամատչելի չեն՝ ի մեզ մանաւանդ, հասկնալի է որ ոմանց հաւատքը խախտի համեստ խնայողութեամբ, տոկուն աշխատութեամբ և հանճարեղ գործունէութեամբ բարեկեցութեան հասնելու կարելիութեան վրայ, և իրենց բախտը փորձելու ելնեն, ուղիղ կամ անուղիղ հազարումէկ ձեւերով: Տնտեսական զարգացման օրինաւոր միջոցներու եւ շահաւէտ գործունէութեան տարերց թերութիւն կը ցուցնէ բախտատոմսերուն գտած ընդունելութիւնը: Կը հասկնանք թէ ո՛րպիսի հասարակութեանց մէջ աւելի կը ծախուին և ինչպիսի խըձերու կը համապատասխանեն բախտատոմսք: Այս ամենայն չարգիլեր զմեզ պնդելէ թէ բախտի խաղերն ու բախտի թուղթերն հաշիւ չեն, գործ չեն,—բայց եթէ միջնորդներու համար, որք բախտաւոր են՝ ասով շահու ստոյգ աղբիւր մը ձեռք բերած ըլլալնուն համար: Կը հասկնանք որ ջղախտաւոր մը հաճոյք գտնայ մորֆինէն, բայց առողջ մարդուն մորֆին չենք յանձնարարեր: Երբ իրականութիւնը մեր ձեռքէն կը խուսափի, հասկնալի է որ Յոյսին կառչինք: Բայց քանի որ խօսքերնիս դրամի վրայ է, հոգ տանինք լաւ [illegible] ընելու:—Յոյսերնիս փոխանակ բախտին վրայ դնելու, մեր ճարտարութեան, աշխատութեան ու խնայողութեան վրայ դնենք գլխաւորապէս:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՉԱՐՆ աւստրեան սահմանագլուխը ղըրկեց յանձնախումբ մը, որ պաշտօն ունի քննել Կալիչիայէն ռուսական հողը գաղթած Ռութէններու վիճակն, որք աւստրեալ հպատակ Փոքր Ռուսեր են, և անոնց նախնական պէտքերն հոգալ: Մինչեւ որ խոստացեալ հողերը բաժնուին այս գիւղացւոց, ռուս կառավարութեան ծախուք զօրանոցներու մէջ պիտի բնակեցուին և զինուորական ուտեստ պիտի ընդունին:

Պ. ՔՈՇՈՒԹԻ 90րդ տարին թեւակոխելուն առթիւ, Հունգարիոյ Խորհրդարանին արմատական կուսակցութեան կողմէ ղըրկուած 20 հոգւոյ պատգամաւորութիւնն անցեալ շաբթուն ներկայացաւ ծերունի մաճառ գործիչին ու նախկին վարչապետին, որ սիրելի ընդունելութիւն ըրաւ իւր հայրենակցաց, զորս 1848ի դէպքերէն ի վեր չէր տեսած այլ եւս: Պատգամաւորութիւնը 15 հազար հոգւոյ ստորագրութեամբ շնորհաւորական ուղերձ մը մատոյց առ Պ. Քոշութ՝ իւր քաջողջ վիճակի մէջ 90րդ տարին թեւակոխելուն առթիւ, և այս առթիւ ընծայեց մեծաքանակ գումար մը, որ Հունգարիոյ մէջ հաւաքուած է ի նշան համարման Պ. Քոշութի վրայ: Պ. Քոշութ ձրի գումար մը իբրեւ ողորմութիւն ընդունել չուզելով, իւր պատմական գործերէն մեծաքանակ գնելով գոյացած էր այս գումար: Նոյն առթիւ Թուրինի իտալեան քաղաքային խորհուրդն եւս ծաղիկներու շքեղ կողով մը նուիրեց, եւ ուղերձով մը իտալացի քաղաքացւոց խնդակցութիւններն յայտնեց: Իննսունամեայ Մաճառն աշխարհի ամեն կողմերէն իւր հայրենակիցներէ և օտարազգի բարեկամներէ խնդակցական հեռագրեր ստացաւ: Իտալեան լրագիրք խմբագրականներ գրեցին նոյն առթիւ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Խորհրդարանն հոկտեմբեր 6|18ին պիտի գումարի, և այս նստաշրջան իբր երկու ամիս պիտի տեւէ: Ելմտացոյցի խնդիր կայ, զոր քուէարկել պէտք է տարւոյն վերջանալէն յառաջ: Ֆրանսական նախարարութիւնը պիտի քննադատուի Զուիցերիոյ զիջում ընելուն համար մաքսային նոր կարգադրութեան մէջ: Մաքսապաշտք, տնօրէնութեամբ Պ. Մէլինի, միացեալ են նախարարութեան դէմ, այս խնդրոյ վրայ: Ֆրանսայի մաքսապաշտք այս պահուս մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն վերստին: Կը հաւատան թէ մաքսերու բարձրացումն օգտակար եղաւ Ֆրանսայի, և մանաւանդ ապրուստը չսուղցաւ, և արտածմունք աւելցան, ներածմունք պակսելով հանդերձ: Պ. Լուպէի վարչութեան դէմ միակ վտանգն այս մաքսապաշտից կողմէ կը գուշակուի:

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ վերջնական նիզակակցութեան դաշնագրոյ մը կնքուելուն վրայ Ֆրանսական լրագրաց ոմանց տուած լուրը կը հերքուի Փեթերսպուրկէ, և Ռուսիոյ սոյն կէս-պաշտօնական զեկուցումը կ'ըսէ թէ Ֆրանսական և ռուսական կառավարութիւնք այժմեան համաձայնութիւնն այնքան գոհացուցիչ կը գտնեն որ գրաւոր բան մը ստորագրելու պէտքը չեն զգար, զի այս համաձայնութիւն երկուց կառավարութեանց փոխադարձ շահերուն վրայ հիմնեալ է, հանդէպ Երրեակ Նիզակակցութեան հակառուս և հակաֆրանսական ուղղութեան: Վերջնական դաշնագիր չստորագրելով, Ռուսիա և Ֆրանսա միանգամայն կը պահեն իրենց գործողութեան ազատութիւնն:—Իրաւ է սակայն որ այսօր շատ մը Ֆրանսացիք կան որք այս ազատութենէն աւելի նախամեծար պիտի դատէին Երրեակ Նիզակակցութեան դաշնագրերուն նման գրաւոր բան մը, օրինաւորապէս ստորագրեալ: Բայց Ռուսիա միայն կը փափաքի ապագայ գործողութեան մասին իւր ազատութիւնը պահել լիովին: Ռուս կառավարութիւնը կէս-պաշտօնապէս կը հաղորդէ նաեւ թէ այժմեան հանգամանաց մէջ Ֆրանքեւ-[illegible] վրդովել քան ապահովել եւրոպեան խաղաղութիւնը:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ «առողջապահական» տնօրէնութիւնք այս պահուս սաստիկ կը քննադատուին եւրոպեան մամլոյն մէջ, ըստ այն տեղեկութեանց զորս հաղորդած են ի Ձարիպրոտ քառանդինայի ենթարկեալ եւրոպացի ուղեւորք: Պուլկարք այս կայարանին մօտ բան մը չեն պատրաստած, հազիւ 20 հոգւոյ վրան և փայտեայ հիւղակ կարգադրած են, եւ անոնց մէջ 60—70 հոգի կը բնակեցնեն, գրեթէ անպատսպար վիճակի մէջ, և զուրկ կանոնաւոր սնունդէ, զի այնչափ մարդիկ կերակրելու պաշտօն տրուեր է խեղճ խոհարարի մը, որ հազիւ 12 հոգւոյ համար սպաս ունի, և պատրաստած ուտելիքները մարդ բերանը չի կրնար դնել: Հետեւապէս, այս «առողջապահական վայրն» աւելի հիւանդութեան քան առողջութեան կը ծառայէ, և Աստուած մի՛ արասցէ եթէ ուղեւորք քիչ մը տկար զգան, բոլորովին կը հիւանդանան հոն: Կ'երեւի թէ՝ ազգաց ոմանց դպրոցները «կարգի բերելու» կամ փակելու զբաղեալ՝ դեռ եւս միջոց չեն ունեցած քառանթինայի օրինաց և հաստատութեանց մասին բարի օրինակ առնուլ [illegible] Տէրութենէն, որ օրի-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԾԻԱԾԱՆԸ

Մինչ Կապրիէլ կը մտմտար՝ վերջնական որոշում մը ընելու համար, ամպերն ամեն կողմ տարածուած էին և իր գլխուն վրայ կուտակուած, մէկզմէկու վրայ թաւալելով աննկարագրելի խառնակութեամբ: Թերեւս երբեք ատանկ խառնիխուռն երկինք չէր տեսնուած:

Հիմակ ամպերը կը ծաւալէին մինչեւ արեւելք, ծածկած էին արեւը, և գիւղանկարը, քիչ մը առաջ այնքան շքեղօրէն լուսաւորուած, խաւարի մէջ կը թաղուէր:

Հովը, որ յանկարծ ելած էր, կը փչէր ամպրոպայոյզ. կը լսուէր անոր ահարկու ձայնն արձագանգներով բազմապատկուած: Աղեղներու պէս կը ծռէր բարձր կաղամախիները: Մոնտրաժէի դարաստանէն մոլեգին մռնչիւններ դուրս կ'ելնէին, ծառերու ճիւղերը կը գալարէին, կը հեծէին, ամեն կողմէ աղետալուր ճարճատիւններ կը լըսուէին մռնչուն սուլիւններու հետ խառնուած: Տերեւներ, ուժգնակի խլուելով ծառերէն, հեռուն կը տարուէին մրրկալից յորձանքի մը մէջ:

Ճամբաներուն և ուղիներուն վրայ փոշիի լեռներ կը ձեւանային, որք մինչեւ ամպերը կը բարձրանային, որք ամեն վայրկեան կը ցածնային, իբր թէ պատրաստ ըլլային ձիւնակոյտի պէս գահավիժիլ երկրի վրայ:

Մէկ փոթորիկ չէր միայն, վեց, ութը փոթորիկներ կային, և հեռուն, ուրիշներ ալ: Անկարելի էր զայնս համրել, վասնզի ահարկու կայծակներ իրարու կը յաջորդէին անդուլ անդադրում, զիրար կը խաչաձեւէին, կ'ակօսէին երկինքը ամեն կողմէ: Անհուն գմբէթը հրդեհի մէջ էր: Եւ այս ամեն ամպերուն խորը, որք անյապաղ պիտի պոռթկային ջրվէժներու պէս, որոտումը սարսափելի գոռումներ ունէր, որք ահեղ գլորումով կ'անդրադառնային անտառներուն և հովիտներուն խորը և կարծես կ'ուզէին դղրդացունել լեռները: Կրնար կարծուիլ թէ Աստուած դուրս ժայթքեցուցած էր իր բոլոր կայծակները:

Հին ժամանակաց դիցուհիի մը հանգոյն որ իբր թէ ունեցած ըլլար տարերց հրամայելու զօրութիւնը, Կապրիէլ յոտին կը կենար, անշարժ, հանդարտ՝ սարսափելի գոռումին, կուրացուցիչ փայլակներուն մէջէն որք կը պարուրէին զինք, իր գըլխուն վերեւ պայթող կայծակին ճարճատիւններուն տակ:

Սարաւանդին վրայ ուր կը գտնուէր, անձրեւը չէր տեղար տակաւին, այլ քանի մը խոշոր կաթիլներ, հովէն հալածուելով, կը ծանուցանէին թէ փոթորիկը կը մօտենար և թէ ամպ մը անյապաղ պիտի պայթէր Մոնտրաժէի և շրջակայից վրայ:

Աւելի հեռուն, սեւ և դեղնորակ գիծերէն դատելով, որք կը ստուերէին հորիզոնը, անձրեւը կը տեղար և հաւանօրէն կարկուտ ալ, ջրհեղեղի ժամանակին պէս:

Վերջապէս, Կապրիէլ դուրս ելաւ իր արձանային անշարժութենէն, և իր ակնարկն ամեն կողմ պտըտցունելէ ետք, հասկնալով որ ամենեւին կորսնցնելու ժամանակ չունէր՝ ապաստանելու համար մըրրկին ու փոթորիկին դէմ, որոշեց ագարակ դառնալ, արահետ մը բռնելով որ կ'երկարէր դղեակին դարաստանին պատին ուղղութեամբ:

Շարլօթ Լանտրի մտահոգ էր:

Ամենեւին աղմուկ չհանելով Սանտրիյեոնի սենեակին մէջ, որ ըստ սովորութեան, արեւին ծագելէն ետքը չէր ելներ, հոն մտած էր և անկողինը պարապ ու պատուհանը բաց տեսած էր:

—Ո՞ւր գացեր է, հարցուց ինքնին:

Կանչած էր զայն, յետոյ փնտռած էր ամբողջ տան մէջ մինչեւ ախոռներն ու հաւնոցը:

—Սանտրիյեոն չկայ:

Եւ Թորթիլեար, հարցափորձուելով, պատասխանած էր.

—Չեմ գիտեր:

Յետ որոյ անհետացած էր, անշուշտ ի խոյզ իր կուռքին:

—Իր հին խօլական խորհուրդներէն մին նորէն անցած ըլլալու է գլխէն, կ'ըսէր միտքէն ագարակապանուհին· կէս գիշերին ճամբայ ելած ըլլալու է· բայց ո՞ւր կրնայ գացած ըլլալ: Դաշտերէն վազել գիշե՞րը: Միթէ ցորեկն ուզածին չափ ժամանակ չունի՞ շրջագայելու համար: Ահարկու փոթորիկ մը պիտի ծագի, պիտի կրնա՞յ ապաստան մը գտնել: Չըլլա՞յ դժբախտութիւն մը պատահի իրեն:

Կայծակի հարուած մը, առաջիններէն աւելի սոսկալի, դղրդեցուց պատուհաններուն ապակիները և տունն երերաց իր հիմունքէն:

Ագարակապանուհին խաչ հանեց:

—Սոսկալի բան է, ըսաւ իր սպասուհիներուն, կարծես աշխարհի վերջն է: Սանտրիյեոն անշուշտ յանկարծակի պիտի բռնուի փոթորիկէն, ի՞նչ վիճակի մէջ տուն պիտի դառնայ, խե՜ղճ կինը:

Կարկտախառն անձրեւը կը սկսէր իյնալ, երբ Կապրիէլ յանկարծ մտաւ ագարակին մեծ սրահը:

—Վերջապէս եկա՞ր, գոչեց Շարլօթ. կրնա՞ս ըսել թէ ուսկից կուգաս: Գիշերանց դուրս ելար պատուհանէն, ո՞ւր գացիր: Միթէ ներելի՞ է այսպէս հոգ պատճառել ամենուն: Տե՛ս, [illegible] կ'անձրեւէ, և սա կայծակներն ու որոտումները, աղէկ կ'ընէիր եթէ տակաւին թափառէիր դաշտերուն մէջ:

Տկ. Լանտրի աւելի սիրալիր քան կշտամբալից ձայնով կը խօսէր: Կը զգացուէր թէ իրապէս կը սիրէր իր խեղճ Սանտրիյեոնը:

—Ըսէ նայիմ, յարեց, պառկած էիր, ելար, ինչո՞ւ համար, միթէ անհանգի՞ստ էիր:

Սանտրիյեոն ձեռքը ճակտին տարաւ և պատասխանեց·

—Տաքաւ էի, օդէն խմել ուզեցի:

Ջերմանք կար իր ակնարկին մէջ և հեգնական ժպիտ մը իր շուրթերուն վրայ:

—Բայց ինչո՞ւ այդպէս տարօրինակ կերպով երեսս կը նայիս, հարցուց տիկին Լանտրի:

Սանտրիյեոն գլուխն երերցուց խորհրդաւոր կերպով:

—Զուարճալի բան է ջուրին իյնալը տեսնել, ըսաւ. Ջաղացքներուն համար է, ալ ջուրի պակասութիւն չպիտի կրեն: Ա՛հ, կարկուտն է որ այս աղմուկը կը հանէ պատուհաններուն մէջ. վնաս չպիտի հասցունէ ագարակապանին ցորեններուն, արգիլեցի իրեն: Հիմա կ'անցնի, հովը կ'առնէ կը տանի փոթորիկը: Կը սիրեմ կայծակներն ու որոտումը:

—Աստուա՜ծ իմ, ի՞նչ կը պատմէ ինծի: Բայց ի՞նչ ունիս: Տեսնենք, խեղճ Սանտրիյեոնս, սարսափեր ես, ինքզինքիդ եկուր: Ըսէ ինծի թէ ի՞նչ ըրիր գացած տեղդ:

Սանտրիյեոն պահ մը մտախոհ մնաց· յետոյ, ցած ձայնով, իբր թէ գաղտնի կերպով·

—Ծիածանը տեսա՞ք, հարցուց:

—Ի՞նչ ծիածան, ո՞ւր տեղ:

—Սեւ ամպին մէջ:

—Զնայ քու ծիածանդ:

—Մե՞ղք: Ո՛հ, որչափ գեղեցիկ էր:

Հօն, դաշտերուն մէջն էի ուր ագարակապանը ճակնդեղ ցանած է, աղէկ գիտէք:

—Այո, դարաստանին ետեւը, հոն ի՞նչ կ'ընէիր:

—Լոյսին ծագիլը կը դիտէի: Յանկարծ . . . ա՛հ, ահա՛ ծիածանը:

Ձայնն աւելի ցածցուցած, ագարակապանուհւոյն ականջին մօտենալով·

—Կանչեցի զայն:

—Ի՞նչ կանչեցիր:

—Ծիածանը: Եւ անմիջապէս, անմիջապէս եկաւ:

—Ո՛հ, ըսաւ տիկին Լանտրի յոյժ գունատած:

—Այո, եկաւ, շարունակեց Սանտրիյեոն, բազուկներուս մէջ առի զայն և մեծ կտոր մը կտրեցի անկէ որուն մէջ փաթթուեցայ: Եւ հիմակ, տեսէք, ես եմ ծիածանը:

Եւ սկսաւ խնդալ, ձեռներն իրար զարնելով:

Ագարակապանուհին յետս ընկրկեցաւ, սարսռուն, ահաբեկ:

—Խե՜նդ, Աստուա՜ծ իմ, խե՜նդ, բոլորովին խե՜նդ, ըսաւ խեղդուկ ձայնով մը· ա՛հ, խեղճ կինը լմնցա՜ւ, հիմակ ալ յոյս չունիմ:

Եւ Սանտրիյեոնի վրայ ուղղելով ցաւագին արգահատանքի նայուածք մը, գոչեց ձեռնամած·

—Աստուած, Տէ՛ր, ինչո՞ւ ուրեմն այսքան անգթօրէն կը հարուածես անմեղները:

(Շարունակելի)

նակելի քառանդինա մը հաստատած է ի Մուսթաֆա Փաշա։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Սուրբ Գեթսեմանին գետինը 6,000 անգլ. ոսկւոյ փոխարէն գնելու անկլիքան գաղափարը կը քննադատեն ֆրանսական կաթոլիկ լրագիրք, որք կը հեգնեն անգլիացւոց առևտրական ոգին, որով այնպիսի սրբավայր մը կը յուսան շահու միջոց ընել, գուցէ «մուտք տոմսակ» ծախելով Սուրբ Գեթսեմանին շուրջ։ Արևելեան և Արևմտեան Եկեղեցիք երբեք չպիտի հաճին այսպիսի կարգադրութեան մը, զի մեծապէս գոհ են անկողմնակալ և կարգապահ եղանակէն որով Օսմ. կայս. կառավարութիւնը կը պահէ նոյն անուամբ ծանօթ սրբավայրն, ամեն Քրիստոնէից հաւասար դիւրութիւն ընծայելով ուխտագնացութեան։

ԼԵՒՈՆ ԺԳ Պապ այս անգամ ևս չուզեր որ իտալացի կաթոլիկներէն անոնք որ իւր դատին հաւատարիմ մնացած են՝ մասնակցին առաջիկայ քաղաքական ընտրութեանց պայքարին. «զի փորձով գիտեմ, կ'ըսէ, թէ մեր հաւատարմագոյն կուսակիցներն անգամ երբ անգամ մը մասնակցին քաղաքական պայքարներու, զոհ կ'ըլլան մեր հակառակորդաց և շատ չանցած կը մոռնան պապական շահերը»։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆԻ Էմիրը Ճէլալապատ քաղաքին դրան առջև յայտարարութիւններ փակցնել տուաւ, որով կը ծանուցանէ ցեղերուն թէ երկու անգլ. զօրախումբ բերել կուտայ, զորս Ամու Տարիայի բերդերուն մէջ պիտի դնէ, Ռուսերն ետ մղելու համար։ Էմիրն, անգլ. խորհուրդներու անսալով, Թօղուց Վանայի երկիրն և իւր զօրքը քաշեց անտի, ճանչելով բնիկներուն ինքնօրէն վիճակը։

ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻՔ՝ կուսակիցք կանանց ընտրողութեան իրաւանց, Ազգային Համաժողով մը կազմեցին ի Ուաշինկթըն, և Միացեալ Նահանգաց նախագահի և դեռնախագահի պաշտօնին ընտրելի ներկայացուցին զՏիկին Վիքթորիա Ուտհըլ Մարտին և զՏիկին Սինթիա Լէոնարտ։ Այս իգական կուսակցութիւն իւր յայտագրով կ'ըսէ թէ ընտրող կանանց միացեալ ճիգերով եւեթ կարելի պիտի ըլլայ երկրէն վանել ոճրագործութիւնը, գինեմոլութիւնն և անիշխանական հակումներն։

ՀՐԷԻՑ սինակոկային մէջ, ի Նիւ-Եորք, երբ հրէական Ամանորը կը տօնուէր ի ներկայութեան 1,000է չափ անձանց, հրդեհի սկզբնաւորութիւն մ'ըլլալով, ներկայք դուրս խուժեցին զիրար հրմշտկելով, ու կոխոտելով, այնպէս որ չորս անձինք մեռան և 21 վիրաւորեցան, մինչև որ ոստիկանութիւնն հասաւ, ամբոխը կարգի դրաւ, և աւելի մեծ աղէտի մը առաջքն առաւ։

ՀԻ-ՈՐՈՒԱ ՔԱՄՈՒ-ՀԻ-ՈՑՆ մատուցուեցաւ ձայնագիր գործի մը, որ երբ դարձուի, յաջորդաբար լսելի կ'ըլլան Լորտ Սալիզպըրիի մէկ նշանաւոր ատենաբանութիւնը Գարնանածաղկի պահպանողական Տիկնանց ընկերութեան տարեկան նստին մէջ արտասանեալ, և ապա Cavalleria rusticana թատերախաղին լաւագոյն կտորը։

ՑԱՆԴՈՒԳՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆ յարգ ստացաւ Քոլոմպեան հանդէսներէն։ Հաբիարապետ Անտրիւս Ամերիկացին յուլիս 8|20ին մեկնած նստելով 15 ոտք երկայնութեամբ մակոյկ մը, առագաստի ուժով Նիւ Ճերսիէ (Ամերիկա) հասաւ Լիսպոն, ամսոյս 9|21ին և անտի Հուէլվա գնաց, սպանիական նաւահանգիստն ուստից Քոլոմպոս ճամբայ ելած է չորս դար յառաջ։ Օգոստ. 14|26ին հասած էր Ազորեան կղզիքն, ուր եռանդագին ընդունելութիւն գտաւ ժողովրդէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովն իւր չորեքշաբթի օրուան նստին մէջ ուշադրութեան առնելով Նորընտիր Վեհ. Հայրապետի անուան յիշատակութեան խնդիրն՝ որոշած էր հեռագրաւ տեղեկութիւն ուզել Ս. Էջմիածնայ Սինօդէն՝ Ն. Վեհափառութեան անուան յիշատակութիւնը Մայր Աթոռոյ մէջ սկսուած ըլլալուն նկատմամբ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ըստ որոշման Խառն Ժողովոյ՝ հեռագիր մը ուղղած էր Ս. Էջմիածնայ Սինօդի Ատենապետի Գեր. Տեղեկայլին, որ հեռագրաւ պատասխանած է Ն. Ամենապատուութեան թէ Նորընտիր Վեհ. Հայրապետին վաւերացման վերաբերեալ պաշտօնագիրք տակաւին ի Ս. Էջմիածին հասած չըլլալով, դեռ ևս կարելի չէ սկսիլ Վեհ. Մկրտիչ Ս. Կաթողիկոսի անուան յիշատակութիւնը։

Ըստ ընկալեալ սովորութեան, Կաթողիկոսական ընտրութեան հաստատման կայսերական հրամանը պաշտօնական գրով կը հաղորդուի Էջմիածնայ Սինօդին, արձանագրութեան դիւանատան մէջ պահուելու համար և Սինօդն ալ նոյն պաշտօնագիրն ընդունելէ ետև նմանապէս պաշտօնական թղթով կ'իմացնէ Նորահաստատ Կաթողիկոսին և Պոլսոյ Պատրիարքարանին։ Լուր մը թէև հեռագրով կրնայ հաղորդուիլ, բայց այսպիսի պաշտօնական գործողութիւնք գրով եւեթ օրինաւոր կը համարուին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի՝ երէկ կայս. պալատ գնաց և կայս. մասնաւոր Արկեղ պաշտօնատունը հիւրընկալելով անոր դիտեց Սելամլըքի արարողութիւնը։

Յաւարտ Սելամլըքի արարողութեան, Ս. Պատրիարք Հայրն ու Վսեմ. Սիմոն պէյ տեսակցութիւն մը ունեցան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյեա փաշայի հետ և յետոյ այցելութիւն տուին նաև մառանապետ Վսեմ. Օսման պէյի։

Ազգ. վարժարանաց մէջ գործածուելիք արտօնուած դասագրոց մէկ ցուցակը պատրաստուած է Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ և պիտի մատուցուի կրթական նախարարութեան։

Ուսումնական Խորհուրդը նոյնպէս պատրաստած է մայրաքաղաքիս բոլոր ազգային վարժարանաց մանրամասն մէկ վիճակագիրը և յանձնած է զայն Ազգ. Վարչութեան որ պիտի մատուցանէ կրթական նախարարութեան։

Պուլկարիոյ և Արևելեան Ռումէլիի հայ դպրոցներուն մէջէն հայերէն լեզուի դասաւանդութիւնը ջնջելու համար Պուլկար կառավարութեան տուած որոշման մասին նորագոյն տեղեկութիւնք կը հաղորդուին Վառնայէ։

Պուլկարիոյ կրթական նախարարը պաշտօնագիր մը ուղղելով Վառնայի կրթական տեսչին, հրամայած է հետևեալ տնօրինութիւնները գործադրել հայոց թէ՝ արական և թէ իգական դպրոցներուն մէջ։ Հայոց դպրոցը պիտի վերածուի պարզ նախակրթարանի մը ուր պիտի ընդունուին 6 էն 12 տարեկան տղայք միայն։ Նախակրթարանաց շրջանը պիտի տևէ վեց տարի։ Առաջին երեք տարիները բնաւ հայերէն լեզու պիտի չաւանդուի դպրոցին մէջ։ Իսկ վերջին երեք տարիներուն համար մասնաւոր արտօնութիւն պիտի խնդրուի կրթական նախարարէն, և եթէ տրուի այդ արտօնութիւն, այն ատեն միայն բարձրագոյն երեք դասերուն հայերէն պիտի աւանդուի։ Աւանդուելիքները պիտի ըլլան մի միայն հայերէն լեզուի նախնական գիտելիք։ Բոլոր ուսումները պուլկար լեզուաւ պիտի աւանդուին Հայոց նախակրթարաններուն մէջ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան

Յայտնի է արդէն հասարակութեան որ քանիցս յայտարարութիւն եղած է Հոգաբարձութեանս կողմանէ թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցի հին շէնքը, վերաշինութեան առթիւ, փլցուելով տղայքն առժամանակեայ կերպիւ ի Բալըք-Չէշմէ Ս. Յակոբայ վանքը «պարաքա»ներու մէջ փոխադրուած են։ Արդ, վերջի օրերս երբ որբ [illegible] լով՝ Հոգաբարձութեանս անհնար կ'ըլլայ աւելի ևս որբ և անտէրունչ տղայ ընդունել ի պատսպարութիւն։ Ուստի, ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ կը ծանուցանէ թաղականներու և մայրաքաղաքիս բոլոր թաղական խորհրդոց և պաշտօնական մարմնոց՝ որ այսուհետև ամենևին տղայ չղրկեն ի պատսպարութիւն, զի, ինչպէս ըսինք, տեղւոյ բացարձակ պակասութեան պատճառաւ Հոգաբարձութիւնս պարտաւորած է չընդունել և մերժել զանոնք։

252 (Կնիք Հոգաբարձութեան)

Երէկ, Խասգիւղի մէջ համեստ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Կարապետ էֆ. Պարոնեանի յուղարկաւորութիւնը։ Ժամը վեցուկէսին Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն տաճարը լեցուած էր հոծ և ընտրեալ բազմութեամբ, և տարաժամ հանգուցեալին ազգականներն ու բարեկամներն եկած էին իրենց յետին ողջոյնը տալու իրենց սիրելւոյն։ Յաւարտ եկեղեցական արարողութեան, Գեր. Իզմիրլեան Սրբազան հակիրճ դամբանական մը խօսեցաւ, յորում սրտայոյզ շեշտերով ի վեր հանեց հանգուցելոյն կարճ այլ անբասիր ու բազմաշխատ կեանքը։ Դագաղը տաճարէն դուրս հանուելու պահուն երիտասարդ մը, հանգուցելոյն մէկ սրտակիցը, գրաւոր դամբանական մը արտասանեց, յորում իւր սրտին կսկիծն յայտնեց այդ անդառնալի կորուստին համար։ Մեռելական թափօրը ճամբայ ելաւ վայելուչ կարգաւորութեամբ. տասն և հինգի չափ պզտիկ տղաքներ բռնած էին նոյնքան պսակներ որոց ետևէն բազմաթիւ ձայնաւորներ կ'ընթանային, որոց կը յաջորդէին դպրաց դասն, բազում քահանայք և ապա Գեր. Իզմիրլեան Սրբազան, Արժ. Յովհաննէս վրդ. Արշարունի և Արժ. Մաղաքիա վրդ. Տէրունեան։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին հանգուցելոյն բարեկամներէն տասներկու սևազգեստ երիտասարդներ, որոց վեցը Ռոպերթ Քոլէճի բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն՝ իբր ներկայացուցիչ եկած վարժարանին կողմէ, ուսկից շրջանաւարտ եղած է Կարապետ էֆ. Պարոնեան։ Երբ թափօրն հասաւ Ս. Ներսիսեան աղջկանց վարժարանին առջև, սանուհի մը դամբանական գրաւոր ճառ մը արտասանեց շատ սրտայոյզ ձայնով, յետոյ պսակ մը դրին դագաղին վրայ։ Գերեզմանատեղին, դագաղը փոսն իջնելէն առաջ, Դաւիթ էֆ. Խաչկեան ևս դամբանական ճառ մը արտասանեց, որ իբր սրտաշարժ հանգամանքէն զատ զուրկ չէր նաև գրական արժանիքէ։

Եւ Կարապետ էֆ. Պարոնեան այս ամենէն աւելիին արժանի էր, վասնզի նոր սերունդի այն չքնաղ տիպարներէն էր որոնք անհետանալու վրայ եղող հին սերունդին յատկութեանց աւանդական խնկաբոյր բան մը կը կրեն իրենց վրայ, որ աւելի մեծարելի կը կացուցանէ զիրենք։ Բազմահմուտ հանճարեղ երիտասարդ մըն էր հանգուցեալը, իբր ծնողքը Ակնայ պատուաւոր ընտանիքներէն է, որ բազում տարիներէ հետէ Խասգիւղ հաստատուած է։ Երիտասարդ Պարոնեան քաջահմուտ էր հայերէնի, անգլիերէնի, Փրանսերէնի, Թուրքերէնի և զանազան գիտութիւններու, Արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պաշտօն ունէր և չորս տարիէ ի վեր կը վարէր Թաղային վարժարանին հոգաբարձութեան պաշտօնը։

Հանգուցեալ Պարոնեան էֆ.ի դագաղին վրայ դրուած պսակները ղրկուած էին հետևեալներուն կողմէ. Թաղական խորհուրդ, Հոգաբարձութիւն, եկեղեցական մասնաժողով, աղքատախնամ ընկերութիւն, Ուսուցչական մարմին Ս. Ն. վարժարանի, Տիկնանց խնամակալութիւն, Ընթերցասիրաց ընկերութիւն Խասգիւղի և զանազան բարեկամներ։

Օրթագիւղէն հետևեալ նամակն ուղղուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Ըստ յանձնարարութեան Ազգ. Վարչութեան Ուսումն. Խորհրդոյ առ Նախագահն Ընտր. Ժողովոյ Միջագիւղի, Ս. Հռիփս. վարժարանի հրաժարեալ Խնամակալութիւնն հրաւիրուած ըլլալով մարդասիրաբար վերստանձնել իւր պաշտօն, և յիշեալ Խնամակալուհի Տիկնայք նկատելով վարժարանին ներկայ անկերպարան վիճակն, ապագայի մէջ աղէտալի կացութեան մը չմատնելու գովելի նախանձախնդրութեամբ որոշեց առժամանակեայ կերպով միայն ընդունիլ զայս հրաւէր և վերսկսիլ իւր պաշտօնն, հետևաբար սեպտեմբեր 15 էն իւր առաջին նիստը կազմելով վարժարանին անմիջական բարեկարգութեանց խնդրոյն զբաղեցաւ և որոշեց բացի իւր ուսուցչական մարմնէն, որոց անուանք պիտի հրատարակուին, Գաղղիացի ընդհանուր վարժուհի հսկող մը ևս աւելցնել, ըստ փափաքանաց ծնողաց։

Պատ. Խնամակալութիւնը վստահ է որ մինչև յառաջիկայ հոկտ. 1 իւր վարժարանին ներքին բարեկարգութեան գործն կարգադրելով, կանոնաւորապէս պիտի կարենայ սկսիլ դասախօսութիւններն և շարունակել մինչև որ նոր Խնամակալութիւն մը կազմուի ի ձեռն առժամանակեայ նորընտիր Թաղ. Խորհրդոյ։

Մնամ խորին յարգանօք
Ի դիմաց խնամակալութեան
Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանին
Խ. Ս. ԹԱՀՏԱՃԵԱՆ

Տէր և Տիկին Աւետիս Պարոնեան, այրի Տիկին Նէվրիկ Բիւրքճեան (ծնեալ Պարոնեան), Տ. և Տիկին Մանուկ Թովմասեան, այրի Տիկին Նազուհի Բիւրքճեան և ընտանիք, այրի Տիկին Մարգարիտ Դաւիթեան և ընտանիք, Գրիգոր էֆ. Պէչլէրեան, Տ. և Տիկին Ստեփան Բալըեան հրապարակաւ իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն ընծայեցին։ 248

ԳԱՎԱՖԵԱՆ ԵՒ ՊԱԼԵՆՑ

Քանի քանի անգամ է որ «Արեւելք»ի մէջ կը կարդամ իմ նախորդիս Գավաֆեան Յովսէփ էֆէնտիի յայտարարութիւնը. «Դարագաշեան էֆէնտիի... երկասիրութիւնները զորս «մինչև ցարդ կը տպէի և կը վաճառէի, այժմ «հեղինակին և մեր հաճութեամբ յանձնած եմ "այդ տպագրութեանց և վաճառման իրաւունքն "... աշակերտիս եւ այժմ յաջորդիս... Միհրան "էֆ. Փափազեանի, հետեւաբար կը հրաւիրեմ "ազնիւ յաճախորդներս որ հաճին դիմել ուղղակի յիշեալ էֆէնտիին իբրեւ Գավաֆեան»։

Մենք իրաւունք չունինք յիշեալ գրոց վաճառման մասին ո եւ է դիտողութիւն ընելու, վասն զի Դարագաշեան էֆ. կամ ուրիշներ կրնան տպագրեալ գրքեր ունենալ եւ իրենց ուզած եղանակաւ վաճառել. բայց շատ կը ցաւիմ "Գավաֆեան յաջորդ (գրավաճառ)" եւ իբր Գավաֆեան,, բառերուն վրայ, ըստ որում Գավաֆեան Յովսէփ էֆէնտիի նման ուղղամիտ, եւ իրաւախոհ անձ մը այս օրինակ յայտարարութեամբ, անուղղակի կը դպչի մեր իրաւասութեան եւ իւր հետ ունեցած պայմաններուս։ Յաջորդ բառը որ եւ է պաշտօնէի կամ գործոյ տեղ ուրիշ պաշտօնէի կամ գործոյ մը անցած լինելը կը նշանակէ, որով ըսել է թէ, նախորդն ոչ եւս է նոյն պաշտօնեայ կամ գործոյ. եւ որովհետեւ [illegible] աւելի է որ մենք Գավաֆեան էֆէնտիի գրատունը իւր ամեն պարագաներովն եւ մինչեւ իսկ գրատան կալուածատեղւոյն բաժինն օրինական պայմաններով ծախու առած եւ փոխադարձ ստորագրութեամբ վաւերացուցած եմք, եւ միանգամայն իմ՝ Յովսէփ էֆ. Գավաֆեանի յաջորդ լինելս թէ՛ իւր բերան յայտարարութեամբ եւ թէ գրատանս վրայ կախուած ծանուցագրով՝ հաստատուած է, հետեւաբար Յովսէփ էֆ. Գավաֆեան այժմ ոչ գրավաճառ է եւ ոչ իրաւունք ունի նոյն գրավաճառութեան ուրիշ յաջորդ մը յայտարարել, ուստի կը խնդրեմ իրմէ որ հաճի այս սխալն ուղղել վերստին յայտարարութեամբ մը։

ՊՕՂՈՍ ՊԱԼԵՆՑ
18 սեպտ. 1892 Յաջորդ Յովսէփ Գավաֆեանի
Կ. Պոլիս 243

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Կայս. պալատան կից գտնուած քէօշկին մէջ կը գտնուէին իտալական դեսպանն ու երկրորդ թարգմանը, ռումանական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, ռումանական Էլիզապէթ մարտանաւուն հրամանատարն ու սպայք, պելճիքական դեսպանն, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն ու կինը և ռուսական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանին տնօրէն Պ. Քանանեանց ու ընտանիքը։ Իսկ հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Համբային Պարտուց վարչութեան տնօրէն Պ. Նոալէ, անգլիական դեսպանատան երրորդ քարտուղարը, Եգիպտոսի անգլիական հիւպատոսն և վաթսուն և հինգի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, նախ իտալական դեսպան Քօլօպիանօ կոմսը և յետոյ յաջորդաբար ռումանական ու պելճիքական դեսպանք՝ Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք՝ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան։

— Առողջապահական վարչութիւնը՝ հնտախտի դէպքերու վրայ հետևեալ տեղեկագիրը մատուցած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան.

Թիֆլիզի և Սեւաստաբօլի օսմանեան հիւպատոսաց և Պերլինի օսմ. դեսպանին կողմէ հետևեալ տեղեկութիւններն հաղորդուած են հնտախտի նկատմամբ.

Թուական	Մահ	Տեղ
8 էն 11 սեպտ.	202	Ստավրօբօլի նահանգ
» »	73	Երեւանայ »
» »	13	Քութաիսի »
» »	52	Թիֆլիզի »
8 էն 13	209	Տաղիսթանի »
»	207	Էլիզապէթբօլի »
» »	41	Կարսի »
» »	4	Զաքաթալի »
2 էն 16	47	Թէոդոսիա
» »	10	Բրէզօպ
» »	19	Պրօսանոք
» »	20	Միլիթօբօլ
» »	31	Տինիյէ Բրօսքօմ
	927	

Թուական	Դէպք	Մահ	Տեղ
Սեպտ. 14	70	33	Համպուրկ
» 15	58	42	»
» 14	11	4	Ալթօնա
» 15	9	9	»
	148	88	

Սիմֆէրօբօլ քաղաքին մէջ տասնեւհինգ օրէ ի վեր հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած։ Շրջակայքը մէջ, ինչպէս կերևի վերև հրատարակեալ ցանկէն, թէև հնտախտը գոյութիւն ունի, սակայն օր օրի նուազելու վրայ է։ Պագուի նահանգին մէջ հնտախտը բոլորովին անհետացած է։

Կալացի օսմանեան հիւպատոսը սեպտ. 13 թուականաւ հեռագրած է թէ նոյն ամսոյ 12 ին ի Կալաց կին մը քօլէրա նօսթրաս բռնուեր, սակայն հետևեալ օրն ապաքիներ է։

Տրապիզոնի քաղաքին և նահանգին ամեն կողմը հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

Երէկ գիշեր երկաթուղւոյ կառախումբով ի Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա 40 ուղևորներ ժամաներ և քարանթինայի պայմանաժամն աւարտող 25 ուղևորք ևս ազատ անցագիր ստացած են։ Հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Սեպտեմբեր 16 ին Գավագի մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող երկու շոգենաւերու և 7 առագաստանաւերու 380 ուղևորաց և 136 նաւաստեաց ինչպէս նաև Սինոպի մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող 9 շոգենաւերու և 21 առագաստանաւերու 560 նաւաստեաց և 522 ուղևորաց ու քարանթինայի շղթային պահապան զինուորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Սինոպի ու շրջակայից մէջ ևս հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

ՆԱԽԱԳԱՀ
Առողջապահական Ժողովոյ
17 սեպտեմբեր 1892

— Կարնոյ կուսակալութիւնը սեպտեմբեր 17 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ սեպտեմբեր 12էն 16, նահանգին բոլոր մաքրանոցներուն մէջ հնտախտի ո և է դէպք ու մահ չէ պատահած։ Բասէն գաւառակի քարանթինայի ենթարկեալ Խուրշիտ գիւղին մէջ երեք մահեր պատահած են, Պայազիտի մէկ գիւղին մէջ՝ հինգ և Կարնոյ քաղաքին մէջ սեպտեմբեր 16ին՝ մէկ մահ պատահած է։ Խուրշիտ գիւղին մէջ երեք վարակեալք կան։ Սեպտեմբեր 1էն 12, Թորթումի չորս գիւղերուն մէջ 14 մահեր ու 7 վարակեալք։

ՄՇՈՅ նորընտիր կառավարիչ Հասիպ փաշա երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղևորեցաւ Տրապիզոնի ճամբով։

Հասիպ փաշա մեկնելէ առաջ կայս. պալատ գնաց և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով սենեկապետաց միջոցաւ արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Ճիսրը Մուսթաֆա փաշայէն սեպտեմբեր 18 թուականաւ կը հեռագրեն թէ սեպտեմբեր 17ի գիշերն երկաթուղւոյ կառախումբով 31 ուղևորներ ժամաներ ու քարանթինայի ենթարկուեր են, 50 ուղևորք աւարտելով քարանթինայի պայմանաժամն, ազատ անցագիր ստացած են։ Հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

— Վանէն սեպտեմբեր 18ին կը հեռագրեն թէ Մահմուտի, Աղբակ ու Արճէշ գաւառակաց և նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

— Հուէյտայէն սեպտեմբեր 18 թուականաւ եկած հեռագրոյ մը նայելով Հուէյտայի ու շրջակայից մէջ հնտախտը նուազելու վրայ է։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ հրամայած է որ իւր գահակալութեան օրէն ի վեր շինուած կառավարական շէնքերու, մարտանաւերու և հանրօգուտ հաստատութեանց լուսանկարներն առնուելով ալպոմ մը կազմուի և իրեն մատուցուի։ Կայս. սոյն հրամանը Ծովային նախարարութեան հաղորդուելով գործադրութեանը ձեռնարկուած է։

ՖԷՐԱՂԻ ԴՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ. — Ըստ տեղեկութեանց [illegible], Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով որոց որ անկ է՝ ծանուցած է թէ իսլամներ և քրիստոնեայներ բնակող թաղերու մէջ կատարուած ֆէրաղի ու ինթիգալի գործողութեանց համար, Պատրիարքարանաց կողմէ տրուած իլմուխապէրները պէտք է իմամներու և մուխթարներու կողմէ ևս վաւերանան։

ՖԷՆԷՐ-ՊԱՂՉԷ բնակող լատին քահանայք, որք Վերափոխման կարգին կը պատկանին, կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած են՝ այն տեղ եկեղեցի մը կառուցանելու համար։

ԱՀՄԷՏ ՓԱՇԱ. — Վեհ. Սուլթանին հրացանակրապետ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշա ժամանակէ մը ի վեր կը տառապի միզանցքաբորբոքումէ, Ն. Վսեմութիւնը դարմանող բժիշկներն՝ Վսեմ. Տօքթ. Խորասանճեան էֆէնտի և Տօքթ. Փանպուքօղլու ու Տօքթ. Հէքիմեան տեղեկագիր մը պատրաստած են։ Այս տեղեկագիր Վեհ. Սուլթանին մատուցուելով Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է որ ուրիշ բժիշկներու կողմէ ևս հիւանդութիւնը քննուի։ Հետևաբար երէկ թէ՝ վերոյգրեալ բժիշկներն և թէ կայս. պալատան բժիշկներէն Վսեմ. Արիֆ փաշա և Վսեմ. Փէչտիմալճեան ու Նաֆիլեան փաշաներն, ինչպէս նաև Տօքթ. Նուրէտտին պէյ, Ահմէտ փաշայի ապարանքն երթալով բժշկական խորհրդակցութիւն մը կատարեցին և տեղեկագրեցին թէ Ն. Վսեմութեան վիճակը գոհացուցիչ է և ժամանակ մը ևս հանգստութիւն վայելելէ ու յանձնարարեալ դարմանները կատարելէ յետոյ բոլորովին պիտի ապաքինի։ Այս տեղեկագիր մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆ. — Նախընթաց գիշեր եւրոպական կառախումբը կը ժամանէ Ճիսրը Մուսթաֆա փաշայի կայարանը։ Տեղւոյն մաքրանոցին բժիշկ տօքթօր Կրօսման, որ աչքէ կ'անցունէր ուղևորները, առանց անոնց դպչելու, յանկարծ ուրախութեան ժպիտ մը կը նկարուի դէմքին վրայ, կը յառաջանայ փութանակի և ահա ձեռքը բռնած է ուղևոր մը, որուն հետ սիրալիր խօսակցութեան մը կը սկսի. խե՜ղճ տօքթօրը, իր բարեկամին ի տես չէր կրցած մտաբերել թէ արգիլուած է դպչիլ դուրսէն եկած ո և է առարկայի կամ անձի։ Եւ տօքթօրն ալ, մաքրանոցին տօքթօրն, իբր վարակեալ, կը տանին մաքրանոցին ներս, ուղևորներուն հետ ինքն ալ կրելու առողջապահական օրէնքն, որուն հսկելու պաշտօն ունէր. խնդիր է թէ հիմակ ալ մաքրանոցին մէջ նոյն խանդով կը տեսնուի իր սիրեցեալ բարեկամին հետ. կասկածելի է։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը ուշադրութեան առնելով Մուտանիա-Պրուսայի գծին վրայ երթևեկող կառախումբերու անկանոն վիճակն և նկատելով որ այդ պարագան կրնայ ծանր արկածներու տեղի տալ, պաշտօնագիր մը ուղղելով նոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչ Պ. Թուլքաս՝ բացարձակ կերպիւ ծանուցած է որ եթէ իբրայ այս վիճակը շարունակէ, օրինական խիստ գործողութիւնք պիտի կատարուին նոյն ընկերութեան նկատմամբ։ Նախարարութիւնն իւր այս որոշումը մատուցանելով Բարձր. Մեծեպարքոսին, հրահանգ խնդրած է որ կառախումբերու այդ անկանոն վիճակն եթէ շարունակուի ընկերութեան նկատմամբ ի՞նչ գործողութիւնք պէտք է կատարուին։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Ծաղկախտը կը ճարակէ հետզհետէ. Նախորդ շաբթուն, մի միայն յոյն հասարակութեան մէջ, տասնէ աւելի մահեր պատահեցան։ Նոյնպէս մահացու դէպքեր պատահեցան Մայթըզներուն և Քաթըրճըօղլու թաղերուն մէջ, որ ըսել է թէ ծաղկախտը ճարակած է գրեթէ ամբողջ քաղաքին մէջ։ Ամենէն աւելի, չպատուաստուած տղայք կը բռնուին այդ հիւանդութենէն։

— Օսմանեան ճարտարարուեստութեան արդիւնք եղող «Հէյկալ»ն հետզհետէ կը խնդրուի Եւրոպիոյ մէջ։ Սքալա-Նովայի մէջ պատրաստուածը շատ կը փնտռուի։ Այս տեղական արտադրութենէն տարին 800,000 օխա կ'արտածուի։ Առաջին առաքումը տեղի ունեցաւ ամսոյս սկիզբը մեծ հանդիսաւորութեամբ, որուն մասնակցեցան տեղական քաղաքային և կրօնային իշխանութիւնք։ «Հէյկալ»ն Եւրոպա փոխադրող շոգենաւը դրօշազարդ էր և անոր մեկնման պահուն ցնծութեան աղաղակներ բարձրացան։

— Իզմիրի հրապարակն առևտրական տագնապի մը մէջ է որ վնասաբեր պիտի ըլլայ չոր պտուղի վաճառականներուն։ Խաղողն ու թուզն առատ ըլլալով այս տարի, կը յուսացուէր որ նախորդ տարիներու վնասը փոխարինէին, սակայն սպառման կեդրոններէն խնդրանք չեն ըլլար և չնչին գներ կ'առաջարկուին։ Ի Քիրա, մեծ չքաւորութիւն կը տիրէ, այգեգործներ չեն համարձակած իրենց այգին հնձելու, ըստ որում գործաւորին աւուրչէքը շատ աւելի է քան խաղողին վաճառումէն ձեռք բերուելիք գինը։

«Լ. Հէրըլտ»ի Իզմիրի թղթակիցը սոյն տեղեկութիւններն հաղորդելով, յոյս կը յայտնէ որ կայս. կառավարութիւնը պիտի հաճի ուշադրութիւն դարձնել Այտընի նահանգին խաղողներու առևտուրին վրայ, որուն շահակից է ամեն ոք։

ՇԻՐՔԷԹԻ 25 թիւ շոգենաւն երէկ առաւօտ կամուրջէն մեկնելով Գապաթաշ և անկէ Սկիւտար անցնելու միջոցին յանկարծ անգլիական շոգենաւ մը դէմն ելաւ և 25 թիւին յառաջակողմը անգլիական նաւուն մէջտեղին զարնուեցաւ. բարեբախտաբար երկուստեք կատարուած ճարտար շարժումներով բաղխումը շատ թեթև եղաւ։ Անգլիական շոգենաւը բնաւ վնաս չկրեց, իսկ Շիրքէթի շոգենաւը կրցաւ ճամբան շարունակել մէկ քանի նաւամատոյցներ հանդիպելով, ուր ճամբորդները հանեց և յետոյ կրած թեթև վնասները նորոգելու համար Սիրքէճիի մօտ գնաց խարսխեց։

ՇՈԳԵՆԱՒԻՆ ՄԷՋ. — Նախընթաց իրիկուն, ժամը տասներկուքէն ետքը կամուրջէն մեկնող Ռուկէշիքըրի թիւ 9 շոգենաւը Լիման Իսքէլէսի կը հանդիպի, ուսկից շոգենաւ կը նստին մէկ քանի այն անձերէն որոց օրինած սովորութիւնն է ամեն իրիկուն նաւամատոյցին մօտիկ քիոշքի յոյներուն գինետունը շնորհքով գինարբուք մը ընել և վերջին շոգենաւը ցատքել՝ շոգելից գլուխներով։ Արդ, ըստ որում այդ վերջին շոգենաւը նստողներուն գրեթէ ամենուն ալ գլուխը տաքցած կ'ըլլայ օղիէն, երբ վերոյիշեալ անձինք քիչ մը անուշիկ աչուըներով կը նային հոն գտնուող մէկ քանի հրէուհիներու, ընդհանուր վէճ մըն է կը սկսի. հայ, յոյն, հրեայ, թուրք ամենն ալ նախատինքներ կառնեն կուտան, յետոյ նախատինքը տեղի կուտայ կռուփի հարուածներուն, որք մարմնամարզական ճարպիկութեամբ կը փոխանակուէին։ Նաւապետը տեսնելով վտանգը, որ անհամեմատ կերպով կը մեծնար, շոգենաւը տանելով Ռուկէշիքըրի մէջ խարսխող օսմ. գրահաւորներէն միոյն քով, բոլոր ուժովը կը սկսի սուլիչը հնչեցունել օգնութեան կանչելու համար, այն ատենն որ այդ աղիողորմ սուլիչներ բարերար ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնեն կռուողներու ծփծփուն ուղեղին վրայ, որք՝ սթափած՝ ետ կը քաշուին կատուներու պէս մռլտալով մռմռալով, և անոնք որ բախտ ունեցան այդ շոգենաւային մարտին մասնակցելու և քանի մը սրտաթափ հարուածներ ընդունելու բռունցքի և ապտակի, գոհ սրտով դարձան իրենց տունները։

ԵԱՆԻՆԱՅԻ նահանգին գիւղօրէից մեծ մասին մէջ ծաղկախտ երևան ելած է և սաստկապէս կը ճարակի։ Բժշկական վարչութիւնը պատուաստողներ պիտի ղրկէ անդ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր որ մայրաքաղաքիս մէջ եւրոպական մեծ քաղաքներու նման պատուաստի յատուկ վայր մը հաստատուի Թուրքիոյ ամեն կողմերուն համար հարկ եղած պատուաստները մատակարարելու նպատակաւ։ Բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն գնդապետ Տօքթ. Հիւսէյին Րէմզի պէյ, որուն պաշտօն յանձնուած է այդ տեղը հաստատել ու կազմակերպել, ծրագիր մը պատրաստած է։ Այդ ծրագիր Վեհ. Սուլթանին մատուցուելով Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է անոր գործադրութիւնը։ Րէմզի պէյ առ այժմ զինուորական բժշկական վարժարանին մէջ պատուաստի յատուկ տեղ մը յատկացուցած է, մինչև որ այդ նպատակաւ մասնաւոր շէնք մը կառուցուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա որոշած է առանձինն պաշտօնէութիւն մը հաստատել հանքածուխի արտածման ու ներածման գործողութեանց համար։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ որոշման գործադրութիւնը։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյի կողմէ անցեալ տարի Այտընի նահանգին Մուկլա անուն տեղը գտած տաճարն, որ Հռոմի արևելեան կայսրութեան ժամանակին կը վերաբերի, մինչև մէկ ու կէս ամիս մայրաքաղաքս պիտի բերուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, 30 Սեպտ. — Երէկ հոս 33 վարակեալ 24 մեռեալ։

ՓԱՐԻԶ. — Երէկ հոս և ի շրջակայս 31 վարակեալ 11 մեռեալ։

ԲՐԱՒՈՎ. — Երեկուընէ ի վեր երկու կասկածելի դէպք հոս։ Մօտակայ տեղ մը, տղայ մը հնտախտէ մեռաւ։

ՓԷՇԹԱ. — Հոս ասիական հնտախտի գոյութիւնը չէ ապացուցուած։ (Բայց [illegible] է։)

ՊՐՈՒՍԷԼ. — Հոս և ի շրջակայս, 7 վարակեալ 3 մեռեալ։

ՕՏԵՍԱ. — Հոս հնտախտի երևումը պաշտոնապէս հաստատեցաւ։ Սեպտ. 23—28, տասն վարակեալք և չորս մեռեալք։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մօզամպիքի անգլ. հիւպատոսը կ'իմացնէ թէ Անգլիացի Պ. Վիլեանի տնօրէնութեան ներքեւ գտնուող երկրախոյզ մարմնոյն նստած շոգեմակոյկը խորցաւ Նոմա գետին մէջ և ամենքն ալ կորան, բաց ի մէկ Անգլիացիէ։ Մեռնողներէն չորսը Գերմանք են։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—1892ին ի զէն կոչուելիք զօրաց թիւն, որ բազմամարդութեան համար կը սահմանուի ամեն տարի, 262,000 է այս անգամ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Նիւզ կ'իմանայ թէ անգլ. կառավարութիւնը գանձային մասնագէտ մը՝ Պ. Լովէ Աթէնք պիտի ղրկէ, հելլենական ելևմտից վիճակին վրայ տեղեկագիր մը շինելու։

ՄՈՆԱՔՕ.—Պ. Կիրս հոս եկաւ Փարիզէ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Փէշթայէ կը հեռագրուի թէ Քէրէսթէշի Ռուլթենք գանակոծեր են Հրեայներն, մահ սպառնալով։ Ոստիկանութիւնն յարձակեր է այս անկարգ մարդոց վրայ և ցրուեր է, գլխաւորները բռնելով։

ԱԹԷՆՔ.—Լոյտի Թէպէ շոգենաւուն մէջ 35 նաւաստ և 50 ճամբորդ կար։ Նաւապետը, տեսնելով որ նաւը քարի զարնուելով ծակեր է, հարկ դատեր է ծովեզրին վրայ տանիլ և խրել։

Վաճառան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 19 Սեպտեմբեր

Պօրսան գոց է այսօր Հրէից տօնի պատճառաւ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 30 Սեպտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 87½
» » 4 ½ %	105 92½
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 37½
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	475
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	435
Օսմանեան երկաթուղի	91 62½
» Բէժիի բաժնեթուղթք	382 50
Պանք Օթոման	604 37½
Քրէտի Լիօնէ	790
Իտալական Ռանթ 5 %	93 55
Եգիպտական միացեալ	499 37½
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 18
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	383

ՊԵՐԼԻՆ, 30

Օսմանեան երկաթուղի	90 80
Օսմ. Բէժի	200
փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 300
» Փարիզի	80 65

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԽԱՉ

Խաչն էր ի հնումն տեսակ մը կախաղան, երկու կտոր փայտէ թեւատարած + կամ խոտորնակաձեւ × գամուած։ Խաչի պատիժն էր ահռելի։ Հին էր այս պատիժ, կ'երեւի թէ Եգիպտացիներէն օրինակեցին Իսրայէլացիք, զի Մովսէս ահաբեկելու համար Իսրայելացիներն որ զգուշանան հեռանալէ Աստուծոյ օրէնքներէն ու պատուէրներէն, այսպէս կը խօսի. «Եւ մէկն եթէ մահապարտութեան արժանի մեղք գործէ, կախեցէք զնա փայտէ, միայն թէ նորա մարմինը թող չմնայ անթաղ։ Նոյն օրը թաղեցէք. զի Աստուծմէ անիծեալ է նա, որ փայտէ կը կախուի։ Եւ մի պղծէք այն երկիրը զոր քո Տէր Աստուած ժառանգութիւն պիտի տայ քեզ» Բ. Օր. ԽԱ. 23։ Կռապաշտական մեծ դարերու մէջ, յԵգիպտոս և ի Հնդիկս անգամ, հակառակ Նորերուկ հրատարակութեանց, Խաչն իբր խորհրդանշան չէ երբեք գործածուած, և ոչ բնաւ յարգուած իբր գիցանշան նուիրական մէկ բան։ Ամէն ատեն և ամեն տեղ, մանաւանդ ի Հռովմայեցիս, Խաչն էր գործիք անարգանաց։ Քրիստոնեայք առաջին անգամ Խաչը նուիրագործեցին, ինչպէս Պօղոս Առաքեալ կը խոստովանէր. «Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի ԽԱՉՆ Տեառն, որով աշխարհ ինձ ի խաչ ելեալ է և ես աշխարհի»։ Խաչի անունով Պօղոսի այս պարծանք ունէր այս պատճառ, զի կը գրէր Գաղատացիներուն. «Քրիստոս զմեզ գնեց Օրինաց անէծքէն, մեր համար անէծք լինելով. զի գրուած է թէ անիծեալ է նա, որ փայտէ կը կախուի»։

Խաչի պատիժն այնքան ընդհանրացած էր, որ ինչ և իցէ զրկանք ու վիշտ, ի մի բան ո և է փորձանք կը կոչուէր Խաչ։ Այս միտք կ'ըսէր Քրիստոս իւր աշակերտներուն. «Ով որ չառնու իւր խաչն ու ետեւէս չգայ, չկրնար ինձ աշակերտ լինել»։ Խաչելու ձեւն էր գամել բեւեռներով մահապարտին երկու ձեռները զատ զատ, և ոտներն իրարու վրայ դրուած և կամ երբեմն զատ զատ։ Շատ անգամ ալ առանց գամելու կը կախէին չուաններով աւելի գլխիվայր քան ուղիղ։ Երբեմն ևս թէ բեւեռ և թէ առասան ի միասին կը գործածէին, որով մահապարտը թէ կը գամուէր և թէ կը կապուէր։ Այս կերպով խաչոցք կապկըպուած ու գամուած խաչուողը կրնային դիւրաւ տնկել ու բարձրացնել։ Քրիստոս առաջին տեսակով խաչուեցաւ, այսինքն գամուեցաւ տնկուած խաչի վրայ։ Մահապարտք իրենք պարտաւոր էին խաչը շալկել և քաղաքին մէջէն խայտառակութեամբ անցնիլ ու երթալ հոն, ուր պիտի խաչուէին, որ էր միշտ բարձր տեղ։ Մահապարտին դատավճիռը տախտակի վրայ գրուած առջեւէն կը տարուէր, և յետոյ կը դրուէր կամ ի վերեւ խաչին, և կամ խաչուողին վզէն ի վար։

Բայց աւելի սոսկալին կար, բոլոր խաչի մահուան դատապարտուողք խաչուելէ առաջ անպատճառ պէտք էր որ ծաղկուէին խարազանաւ, թող բրածեծն, որ կից էր անոր։ Եթէ յանցապարտք գերիներ էին, կաշեայ փոկերով խստագոյն կը ծաղկուէին, և այս էր ամենէն աւելի անարգական և անագորոյն պատիժ։

Խաչն ընդհանրապէս կը կանգնուէր արեւու տաք ժամերուն, ուստի խաչեալք խարազանէն ու բեւեռներէն իրենց ստացած վէրքերէն չարաչար նեղուելով կոկորդէն կ'ոգեվարէին, արեւին տապը, վիրաց փտախտը, քիչ մը դիւր գտնելու համար շարժումէն յառաջ եկած ցաւը, անհնարին ծարաւը, թոքերուն մէջ արեան կուտակումը և երակաց այտուցումը, այս ամէնը միանգամայն խաչելութեան մահը կ'ընէր այնչափ աւելի սոսկալի, որչափ երկարատեւ էր այս դժնդակ մահը։ Այնչափ ահաւոր էր այս օրինակ մահու տագնապը, մինչ զի մարդիկ շատ անգամ ի հնումն կաշառով կը գնէին ուրիշ կերպով սպանուելու արտօնութիւնը։ Այս մահը կը տեւէր մինչեւ անգամ քանի մը օր, ուստի խաչահանները շատ անգամ ձանձրանալով՝ տէգով կը խոցէին կամ թակով կը ջարդէին խաչեալը որ մեռնի։ Հրեայք օրէնք ունէին որ խաչեալը մեռնելէն յետոյ անթաղ չմնայ, մինչդեռ Հռովմայեցիք անթաղ կը թողէին, մինչեւ որ խաչուողին մարմինը կտոր կտոր գետին իյնար, կամ գազանք ու թռչունք գային բզքտէին։

Այլ այս անարգութեան գործիքը պիտի լինէր գործիք փրկութեան, գործիք պարծանաց, զի քրիստոնեայք առաքելական ժամանակաց մէջ անգամ չէին աղօթեր, չէին պաշտօն ու պատարագ մատուցաներ առանց Խաչի։ Խաչ կը նկարէին յորմս և ի քարինս եկեղեցեաց, գերեզմաններու մէջ ի սնարս ննջեցելոց փայտեայ խաչեր կը դնէին որք յետոյ քարի փոխուելով կոչուեցան խաչքար։ Ի նշան քրիստոնէութեան ոչ թէ միայն խաչակնքելն էր օրէն, այլ և խաչ կրել ու վզէն կախել՝ պարծանք հաւատոյ էր օրինակ՝ սրբուհին Հռիփսիմէ։ Խաչ կախելու այս սովորութիւնը յետոյ զարդարանաց փոխարկեցաւ։ Ի կնիքս և ի մատանիս խաչ փորագրել՝ սովորական էր. Հրէական այն սովորութեան, որ էր դնել ի ճակատս թղթոյ և գրոց Աստուծոյ անունը, յաջորդեց խաչիւ ոսկեզօծելու կամ գեղազարդելու դրութիւնը։ Խաչի գործածութիւնն ու յարգութիւնն այնքան առաւել էր, որ կռապաշտք սկսան քրիստոնեաները անուանել ԽԱՉԱՊԱՇՏ. վկայ Դեոկղետիանոս կայսեր հրովարտակն ընդդէմ քրիստոնէութեան։ Որպէս ի հնումն, այժմ ևս օրհնութիւններ ու բարեմաղթութիւններ Խաչով կը կատարուին։

Հայոց եկեղեցին Խաչի մեծ տօնը շարունակ ութ օր կը կատարէ, ուրեմն եթէ խաչապաշտ յորջորջումը նուիրական է, Հայոց ազգն է ամեն քրիստոնեայ ազգէ աւելի ԽԱՉԱՊԱՇՏ։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՆԱՄԱԿ ԼՈՆՏՈՆԷ

ԽԱՒԱՐԱԿՈՒՌՆ ԱՆԳԼԻԱ

Ասկէ ճիշդ երկու տարի առաջ այս ատեններս անգլիական լրագրութիւնը զբաղեցնող գլխաւոր նիւթն էր զօրավար Պուտհի գիրքը՝ «Խաւարակուռն Անգլիա», որ, ինչպէս կը յիշուի, Սթէնլիի «Խաւարակուռն Ափրիկէ»էն քանի մը ամիս ետքը միայն երեւցաւ։ Այդ առթիւ զօրավար Պուտհի գրքին վրայ տեսութիւն մը պարզած էի. և կարծեմ այս տողերը գրողն էր որ ղաւային ընթերցողաց ծանօթացուց օրուան հրատարակութիւնն։

Ասկէ երկու տարի առաջ Փրկութեան Բանակի պետին պարզած գաղափարներն և առաջարկներն անգործադրելի կը համարէին ոմանք։ Կը յիշուի թերեւս թէ «Խաւարակուռն Անգլիա»ի հեղինակն իր նպատակը առաջ տանելու համար կ'ուզէր 100,000 ոսկւոյ հանգանակ գումարն, իբրեւ սկզբնաւորութիւն։ Ընթերցողաց գաղտնիք մը չէ նաեւ թէ Զօրավարը քիչ ատենէն յաջողեցաւ գանձել այդ հարիւր հազարը և անմիջապէս գործի սկսաւ։ Տարիէն աւելի է որ կը շարունակէ իր առաջադրած ծրագիրը և այսօր կարելի է երթալ և մեր աչքովը տեսնել ամէն բան։ Խորհեցայ ուրեմն թէ բոլորովին ժամավաճառութիւն մը չըլլայ թերեւս երթալ և անձամբ այցելել «Խաւարակուռն Անգլիա» գրութեան տակ բացուած կեդրոններն. և տեսնելէս վերջը խորհեցայ նաև թէ թերեւս ընթերցողաց համար ալ բոլորովին ժամավաճառութիւն չըլլայ կարդալ տպաւորութիւններս։

Ինքնատիպ բառը իր կատարեալ նշանակութեամբը կրնանք գործածել Փրկութեան Բանակի գործողութեանցը համար։ Այսպէս՝ աղքատաց համար բացուած պատսպարաններու տուած են Տապան, Խարիսխ, Նաւահանգիստ, Փարոս, Ընկերային Ռուհան, Կամուրջ և ուրիշ ասոնց նման անուններ, որք պէտք է խոստովանինք շատ անիմաստ չեն հնչեր։

Նախ և առաջ այցելենք գործատունը, որուն իրենք կուտան նաեւ «վերելակ» անունը։ Մուտքի տոմսակը առաջուց ստացած ենք արդէն պէտք եղած տեղէն. ուստի և ներս մտնելու պէս դէմերնիս ելլողին կը յայտնենք մեր նպատակը։ Գործատան գլխաւորը մեզ կը մօտենայ. կարմրագգեստ պաշտօնեայ մ'է, քաղաքավար և լեզուանի։ Կը պտտինք գործատան մէկ կողմէն միւսը. սանդուխներէ վեր կը վազենք այս ինչ տեղը երթալու համար, վար կը սահինք այն ինչ գործաւորները տեսնելու համար։ Կարճ միջոցի մը մէջ տեսածնիս կարճ կերպով պատմել դիւրին չէ։ Այս գործատան մէջ կը տեսնենք ամեն կարգի գործաւորներ. ոմանք փայտ սղոցելու կամ ճեղքելու պարզ գործովը կ'զբաղին. ոմանք գեղեցիկ աթոռներ և գզրոցներ շինելով կը պարապին, ուրիշներ ալ խզանկի պատկերներ կը պատրաստեն. և գործատան մէկ սրահն ալ լեցուն է թմբկիկներով, որ Բանակին օրիորդներուն գլխաւոր գործիքն է։ Մեր առաջնորդն կը վստահացնէ զմեզ թէ իրենց դիմող ո՛ և է գործաւորի յարմարող գործ մը կրնան գտնել այս գործատան մէջ։ Այս է աւասիկ «Խաւարակուռն Անգլիա» գրութեան տակ գործող խանութին նպատակը։ Փողոցներու մէջ թափառող անգործ գործաւորներն ժողվել և գործ տալ անոնց և ապա անոնց և պատսպարան իրենց աշխատութեան փոխարէն։ Կը տեսնենք այս գործատան մէջ արհեստաւորներ որք անտարակոյս աւելի աղէկ օրեր տեսած ըլլալու են։ Հետաքրքրութիւննիս յագեցնելու համար մօտենանք սա ցնցոտիներ հագած մարդուն որ ճարպկութեամբ կը շարժէ իր վրձինը. խեղճ մարդը կը պատմէ իր կենաց դառն պատմութիւնը. կ'իմանանք թէ շաբաթը դիւրաւ հինգ տասը ոսկի շահող մէկն է եղեր ժամանակին. գինեմոլութիւն և ցոփակեցութիւն յետոյ ծայր թշուառութեան կը մատնեն զինք. խեղճ ու անտէր՝ փողոցին մէջ մնացած պահուն, «Փրկութեան Բանակի» գործիչ մը զինք գործի կը կանչէ. իր գործին փոխարէն ապրուստ մը միայն կ'ըստանայ հիմա. բայց անօթի մնալէն աղէկ չէ՞ այդ եւս։ Կը համոզուինք թէ ասոր նման պատմութիւններ պիտի լսենք գործատան մէջ բանողներէ շատերէն. սա ակներեւ է թէ ուրիշ տեղ գործ գտնելու կարող մէկը հոս պիտի չգար ո՛ և է պարագայի տակ։ Այս գործատան մէջ աշխատողներէ անոնք որ հաւատարմութիւն ցուցնեն իրենց գործի մէջ՝ որոշեալ պայմանաժամէ մը վերջ կը փոխադրուին «Ագարակային Գաղթականութիւն» կոչուած տեղը. այդ գաղթականութեան մէջ վերջապէս կարելի է քիչ շատ անկախ դիրք մը ունենալ առանձին տունի մը և արտի մը տէր ըլլալով։ Դիւրին է համոզուիլ թէ գործատան մէջ կարելի եղածը խնայելու ջանք կը տարուի. իւրաքանչիւր գործաւոր ալ պարտաւոր է որոշեալ գործ մը ընել ամբողջ օրականն ստանալու համար։ Խիստ գոհ կը մեկնինք գործատունէն և չենք վարաներ ստորագրել մեր գաղափարը այցելուաց տետրին մէջ։

Արանց յատուկ պատսպարանն այցելենք հիմա։ Անգործ և անտէր մնացած մարդոց համար են աս պատսպարանք, ուր գիշերելու համար կը վճարեն միայն երկու քեննի։ Պատսպարանը կը պարունակէ նաեւ խոհանոց և ընդարձակ ճաշարան մը։ Մէկ քեննիով աղքատ մարդիկ կը կշտացնեն իրենց փորը. չենք ըսեր հարկաւ թէ մէկ քեննիով իրոք սննդարար խորտիկներով կը լեցնեն ստամոքսնին. նուազ սննդարար կերակուրն իսկ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուի պարապ ընդունարաններէ։ Այս պատսպարաններուն ննջարաններու մասին լսած էի առաջուց. հետաքրքրութեամբ կը դիտենք անկողիններուն շարքերը։ Երկայն և ցած սնտուկներու պէս բաներ են ասոնք. իրաւ աւելի դագաղի կը նմանին քան թէ մահճակալի. նմանութիւնը քիչ մը ցուրտ է սակայն։ Այդ ցած սնտուկները քով քովի շարուած են, մէջը անկողնի պէս բան մը կայ, որուն վրայ կը պառկի քնանալու համար հոն գացողը։ Սաւան չկայ. վերմակի տեղ ալ շատ ցուրտ եղած ատեն կաշիով մը կը ծածկուին։ Այդ տեսակ անկողիններու վրայ հանգչողներու չնախանձելու իրաւունք կ'ունենանք. յիշենք սակայն թէ այդ աննախանձելի վիճակին իսկ նախանձողներու թիւն շատ փոքր չէ։ Ամբողջ ննջարանը կը տաքցուի կանոնաւորապէս որպէսզի սենեակին միօրինակ ջերմութիւնն անոնց վերմակի տեղը։ Ըսինք թէ այս պատսպարանի մէջ քնանալու համար կը վճարեն երկու քեննի. կէս քեննիի հատուցում մ'ալ տաքուկ բաղնիքի մը իրաւունք կուտայ հոն դիմողին։ Մեր այցելած տեղէն ննջարանը գիրեւ կը տեղաւորէ երկու հարիւր յիսուն անձինք գիշերէ գիշեր։ Մեր առաջնորդին խօսքովը՝ միջին հաշուով անոր յաճախողներու օրական թիւն է երկու հարիւր։ Մեծ բան մը չէ՞ միթէ փողոցները թափառողներու այսպէս բաւական հանգիստ օթեւան մը բանալ։

Մարդոց յատուկ չէնքէն բաժնուելէ վերջ կ'ուզենք նաև տեսնել կանանց պատսպարանը. հոն ալ կ'երթանք։ Արանց կողմը տեսածնուս յար և նման է աս. փոխանակ կարմրագգեստ պաշտօնէին օրիորդ մը կ'առաջնորդէ զմեզ շէնքին այլ և այլ մասերն։ Ամէն կերպով պատահականութեանց առաջքն առնելու խնամք տարուած է արդարև. հոս կանանց պատսպարանին մէկ մասին մէջ կայ մասնաւոր սրահ մը, ուր կը պատսպարուին մայրեր իրենց փոքրիկ մանուկներուն հետ. այս խմբը կարեւոր է արդարեւ ընդհանուր ննջարանին մէջ գտնուողներն չվրդովելու համար։

Ընթերցողներէ անոնք որ անգլ. լրագիրներ կարդալու սովորութիւն ունին, պիտի յիշեն հարկաւ թէ Զօրավար Պուտհի գործը քննադատողներու թիւն խիստ ստուար է ճիշդ է աս միջոցիս։ Տարակոյս չկայ բնաւ թէ ասկէ քանի մը ամիս առաջ ամեն կողմէ յանձնարարուած այս գործ՝ տեղէ մը կամ մասնաւոր պատճառով մը հակապակեցութեան տակ կը տառապի այս օրերս, Պուտհ գործին ձեռնարկած պահուն շատեր նպաստեցին իրեն մարդասիրական զգացմամբ աւելի շարժեալ. այսօր ադոնցմէ ոմանք ձեռքերնին ետ կը քաշեն առարկելով թէ Պուտհի գործը կրօնական է յաւէտ և ոչ թէ զուտ բարեգործական։ Այդ սակայն սկիզբէն ծանօթ էր. մանաւանդ որ Զօրավարը բաւական որոշապէս ըսած էր իր գաղափարը։

Զօրավար Պուտհ՝ հիմա գործը շարունակելու համար կլորիկ գումարի մը պէտք ունի. հասարակութեան դիմած է նորէն 30,000 ոսկւոյ գումար մը ուզելով։ Հասարակութիւնը կը սպասէր ասոր. վասն զի յայտնի է թէ Զօրավարին ծրագրին մէկ մասն էր այդ, առանց որոյ գործ՝ն շարունակութիւնն ապահով չէր կրնար ըլլալ։ Հարիւր հազար ոսկին առաւ և գործածեց սկզբնաւորութեան համար, իսկ սկսած գործը շարունակելու համար կ'ուզէ տարեկան երեսուն հազար ոսկի։ Շաբաթներէ ի վեր կը գրուի և կը խօսուի այդ գանձելի գումարի մասին. խիստ քիչեր պատասխանած են հրաւէրին։ Հասարակութիւնը իր հաւատքը կորսուած է կարծես և պահանջուած գումարին իրականացումը տարակուսելի կը թուի։

Ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ տեսայ Զօրավար Պուտհի շրջաբերականն, որ հրատարակուած էր շատ մը թերթերու մէջ։ «Խաւարակուռն Անգլիա»ի հեղինակը կ'ըսէ թէ ինք իր պարտքը կատարած ըլլալու գիտակցութիւնը ունի. իրեն յանձնուած 100,000 ոսկիին ինչպէս գործածուիլը տեսնելու համար կը հրաւիրէ հասարակութիւնը մօտէն տեսնել և քննել իր գործը, առանց նախապաշարուելու ուրիշներու խօսքէն։ Զօրավարը կը յարէ նաև թէ ինք իր ծրագրէն շեղած պիտի չըլլայ բնաւ եթէ ստիպուի գործելու սահմանը նեղցնել. իրեն առջեւ գտնուած միակ ճամբան այդ պիտի ըլլայ եթէ շուտով չգանձուի պէտք եղած գումարը։ Անգլիացի հասարակութեան տալիք վճիռն գիտնալու համար սպասելու է քիչ մ'եւս։

Լոնտոն ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

Շատ շատ անդին հորիզոնէն, հեռու մենէ
Գաւառներ կան ուրկէ ծովը մեզ կը բաժնէ,
Ուր մարդկային ո՛չ մէկ բիրտ ձեռք, աբարչային
Ձեռակերտներն չէ սրբագրած ամենեւին.
Ուր գիտութեան եւ արուեստի ժպիրհ խաղեր
Բնութեան անբիծ կուսութիւնը չեն պղծած դեռ.
Ուր երկինքը յար ծիծաղկոտ, ցինչ կապուտակ
Ուր ծուխ, փոշի չեն մթնոտեր Արեւն յստակ.
Ուր չիք ո՛չ մէկ ծառ անպտուղ, ծաղիկ անբոյր
Ուր համ ունին ամեն պտուղ եւ ծաղկի բոյր,
Ուր բոյն ունին ամեն թռչուն, ո՛չ թէ վանդակ,
Ուր ամեն մարդ իր տունն ունի, չկայ պանդոկ։
Ուր բնութիւն բարիքներով լնու ձոր սար
Ջոր կը վայլեն աղքատ ու հարուստ համ հաւասար.
Ուր ձրի տան փայտն ու ծաղիկ, խոտն ու արօտ
Ջուրն զովարար որոց ոչ որ քաշէ կարօտ,
Ուր պատ չունին ո՛չ պարտէզներ, ո՛չ այգեստան,
Ո՛չ ալ սահման լայնածաւալ արտ անդաստան։
Ուր ձայը զուտ, կաթն անխարդախ—չունին Ճոլա
Գինին անխառն, խմէ անվախ, ո՛ւր ալ ըլլայ.
Ուր ամեն մարդ շնչէ ջերմ օդ, եւ ոչ թէ թոյն։
Ուր ցորեկը միայն գործեն, մնան արթուն,
Եւ իրիկուն շուտ կ'ըլլան բուն, թատրոն չկայ,
Բնութիւնն ողջոյն հոն վեհ թատրը մ'է մշտակայ,
Որու միակ դերակատարն է Աստուած ինք.
Ուր ամեն խաղ իրութիւն է, չկայ կեղծիք.
Պարահանդէ՛ս կը համրուն՞ք, անկէ հեռու...
Զուռնին դիմակ ոչ դէմքերու, ոչ սրտերու։
Ուր առաւօտ վաղ կ'արթննան, բայց ոչ մի՛ բռ զող
Սաքըֆին, կամ կառքերու զուռ խառնակոց,
Այլ սիգաճեմ աքաղաղին կուկուլիկուն,
Կամ ծլվըլոցն տոխակն է կամ հեզնոց կկուն,
Կամ կաթրնտու կովին մայիւն, զառին մէ՜ մէ՜ն,
Որ կ'ընդհատէ քունդ անուշիկ, երազդ ամեն։
Ուր չեն ծեղըեր հորիզոնը քարաշէն, սէգ,
Այլ ցորենէ աշտարակներ խոնարհ ու շէկ։
Ուր տեղ չկան թէլ, խողովակ մահ-լուսատու
Որք լոյս գողնան բնութենէ, մերթ կեանք մարդու.
Հոն միմիայն լուսնի շողերն արծաթափայլ
Կ'սպիտակեն գիշերներու մեծ սեւ մռայլ։
Ուր տեղ մօտան, համաճարակն այն ահռելի
Դեռ չէ ցանած իր միքռոպներն աղէտալի.
Ուր աղջիկներ չեն շպարուիր գիշեր եւ տիւ
Ուր կիները չեն վաճառեր իրենց պատիւ.
Ուր պատանին չէ զրուած ծերին նեցուկ
Ո՛չ զաւակն, ո՛չ ակնոցներն, ո՛չ ալ մօրուք
Եւ ուր կրօնք, բարոյական,— հոս ցնո՞ր հին,
Հոն պաշտուծմ առարկայներ են տակաւին...։

* * *

Շատ շատ անդին հորիզոնէն, հեռու մենէ
Այն գաւառներ որոնք ծովը մեզ կը բաժնէ,
Այս դրախտը անդորրաւէտ պարզ ու վսեմ,
Բնութեան անեղծ այս աւանդը, միթէ բա՞ն մ,
Զի՞ս կռահեր, այն աշխարհն է ուր ես ու դուն
Պանդո՛յ չիտ եղբայր, սփանք մերկեանքի առաւուն
Ուր ծնցանք եւ ծաղկեցանք, ուր սիրուեցանք
Ուր զգացինք եւ սիրեցի՞նք...—հոն մեծ յանցանք
Ուր ծգելով մեր էութեան անգին մասեր,
Ես մայր մը հի՛չ, դու զաւակներ, այլ նոր հարսեր
Դուլէ, աւա՜ղ, անոր, թշուառ, եւ ձեռքիւ խոլ
Խուժած ենք հոս կարծելով թէ ատակն է պոլ...։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՇԻՆՃԵԱՆ

Այսր անդր

ԴՐԱՄԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ

Մեր ժամանակին դրամի թագաւորութիւնը կ'երեւի թէ սեպհականութիւնն է մէկ քանի ամերիկացի միլիոնատէրերու որք կարծես իրենցմէ շատ ետև կը թողուն երջանիկ տէրերն Եւրոպեան գլխաւոր հարստութեանց։

Այժմ Միացեալ-Նահանգաց մէջ կը գտնուին գրեթէ 150 անձինք որոց իւրաքանչիւրը միջին հաշուով 100 միլիոն ֆրանքէն աւելի ունի, և 70 անձինք որք ամենքն ի միասին 200 միլիոն ֆրանքի մօտ հարստութիւն ունին։ Ասոնք պատուաւոր հարստութիւններ են որոց մէջ չեն գտնուիր ամերիկացի վաճառականներ կամ արհեստաւորներ են հսկայական հարստութեանց, զորս համառօտիւ պիտի յիշենք աստ։

Նախ և առաջ յիշենք մեծ հիւսուածատէրերն և մեծաքանակ վաճառականներն մորթի և կաշիի, որոց հարստութիւնը կը հասնի 10 միլիոն ոսկւոյ պատկառելի գումարին կամ անկից աւելի։ Ետքը յիշատակենք Բէնսիլվանիոյ հանքատէրերը որոց երկիրը միայն ունին 194,062 ակրոն գետնայ ծխային հող կամ երկաթի հանածոյ, և որք Նահանգին հանքային գլխաւոր ընկերութիւններէ երկուքը միայն կը ներկայացունեն։

Իբր յիշատակութիւն պիտի նշանակենք դարեջրագործերը, երկաթի ճարտարագործութիւնները և այլն, և պիտի յիշեցունենք որ եթէ, յԱմերիկա, համեմատապէս բազմաթիւ անձինք կան որք իբր անշարժ կալուած կամ իբր զանազան հասոյթներ աւելի քան 5 միլիոն ոսկի հարստութիւն ունին, որ ըսել է ամբողջովին 30 միլիառէն աւելի գումար մը, նոյնպէս Միացեալ-Նահանգներուն մէջ կան հազար հաստատութիւններ որք առեւտուրի կամ ճարտարարուեստի մէջ կը գործածեն 20,000 միլիոնէն աւելի, այսինքն ընդամենը 15-20 միլիառ տոլար։

Աւասիկ քանի մը բառով ամբողջութիւնն հսկայական հարստութեան Ամերիկայի մեծ հանրապետութեան։

Ամենէն հարուստ անձն է Ճօն տը Ռօքֆէլլըր, աւելի քան 25 միլիոն ոսկի ունի, զոր ձեռք բերած է աշխատանքով և յանդուգն շահագործութեանց յաջողութեամբ։ Վերջերս հիմնադրած է և իր ապաքինութեան առթիւ մէկ միլիոն տոլար յատկացուցած բարեգործական հաստատութեան մը։

Իրմէ ետք կուգան Վ. Աստոր՝ 24 միլիոն ոսկւով. Ռիսըլսէյ՝ 18 միլիոն ոսկւով, Ճէյկուլտ 12 միլիոն, քանի մը Վանտէրպիլտներ՝ իւրաքանչիւրն 10 միլիոն ոսկւով, ևլն. ևլն. Հոս կանգ կառնենք, վասնզի ցուցակն ի հարկէ շատ երկար և տաղտկալի կ'ըլլայ։

Հարուստ ամերիկացին գիտէ ապրիլ եւ օրինաւոր կերպով կը ծախսէ իր անհաշուելի հարստութեան ահագին հասոյթները։

Նախ և առաջ կը փութայ տուն մը գնել Նիւ-Եորքի 5րդ ծառուղիին մէջ, 120,000 ոսկիի։ Փոփոխութեանց համար 20,000 ոսկի կը ծախսէ և, տարուէ տարի, 10,000 ոսկի կը նստի տան մէջ հարկ եղած բարեփոխութիւններն և գեղազարդութիւններն, յաճախ քմահաճոյքէ յառաջ եկած։

Գեղային տունի մը վարձքն ընդհանրապէս կը հասնի 2400էն 2800 ոսկիի և տարեկան ծախքն 4000 ոսկի, առտնին պահպանութեան համար 4000 ոսկի։ Տիկինին արդուզարդին համար 2000 ոսկի, Պարոնին հանդերձանաց համար 400 ոսկի։ Տըղայոց զգեստներուն և վրանի ստակին համար 900 ոսկի, դպրոցի ծախուց համար 710 ոսկի։

Եթէ հանդէս մը կամ պարահանդէս տայ, 1400 ոսկի կը ծախսէ, իսկ հացկերոյթի մը՝ 500 ոսկի։ Օփերայի մէջ իր օթեակը 800 ոսկի է, միւս թատրոնները, ընթրիքներ ևլն. 240 ոսկի։ Լրագրաց համար՝ 60 ոսկի, գիրքերու համար 100 ոսկի, նուէրներու համար 300 ոսկի։ Գոհարավաճառը կառնէ 200 ոսկի, բժիշկը՝ 160 ոսկի։ Երեք ամիս ուղեւորութեան համար յԵւրոպա, 1800 ոսկի, մինչ 3200 ոսկի կը ծախսէ իր ախոռներուն համար։

Եւ այս ամենուն մէջ չեն գտնուիր գեղարուեստական նիւթերու, նկարներու գնումները, բարեգործական նպաստները, կնոջ եւ աղջկանց ադամանդները, հազուագիւտ տունկերու գնումի ջերմարաններու համար կամ կահ կարասիներու, արծաթեղէններու վերանորոգումը, ևլն։

Գալով զբօսանաւին, անոր եղած ծախսն համեմատաբար քիչ է՝ 900 ոսկի, համեստ գումար մը, բաղդատմամբ Նիւ-Եորքի զբօսանաւական ակումբին նախագահ հրամատար Կէռիի զբօսանաւին, որուն համար 10,000 ոսկի կը ծախսուի։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Քննութեան զուարճալի կողմերը։

Հարցաքննիչն.— 1812ին Ռուսիոյ նահանջման վրայ գիտցածդ պատմէ տեսնեմ։ Ո՞վ կը տիրէր այդ թուականին։

Աշակերտը։ — Սոսկալի ցուրտ մը կը տիրէր, պարոն։

* * *

Լէտի Զ... քիչ մը տարիքոտ՝ այլ խիստ գեղեցիկ, հիացմամբ հայելիի մը մէջ կը նայէր։

—Զաւակս, ըսաւ իւր աղջկան, իմ գեղեցկութիւնս ստանալու համար ի՞նչ կը տաս։

—Մայրիկ, ինչ որ դուն պիտի տայիր իմ երիտասարդութիւնս ունենալու համար։

* * *

Դատարանին մէջ.

Նախագահն.— Ամբաստանեալ, ինչո՞ւ գտած դրամատոմսդ ետ չտուիր։

Ամբաստանեալն.—Տուի, պարոն նախագահ։

Նախագահն.—Որո՞ւ ուր եմ։

Ամբաստանեալն. — Շրջաբերութեան հանեցի։

Լ. Պ. Թ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ ձմրան ժամանակացոյցն ի կիր պիտի առնուի Կ. Պոլսոյ արուարձանաց մէջ այս օրուընէ սկսեալ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար աչքէ անցունել Դ. երեսին մէջ հրատարակեալ ժամանակացոյցը։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս 21 սեպտ. 92

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

ԵՆՈՎՔ ԹԷՅԵԱՆ

Համառօտ Իրագիտութիւն Պատկերազարդ

Սկզբնական բնագիտական գիտութեանց, Երկրագործութեան, Ճարտարագործութեանց, Առողջապահութեան, Բարոյագիտութեան և այլն և այլն

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Նախակրթարանաց ստորին կարգաց համար Իրագիտութեան դասագրքի մը պէտքն յոյժ զգալի էր, Ենովք Էֆ. Թէյեանի ընդարձակ Իրագիտութիւնն գործածուելով նախակրթարանաց բարձրագոյն կարգաց համար։ Հեղինակն այս թերին լրացուցած է ներկայ դասագրքով, բազմաթիւ պատկերներով, որ ամփոփ եւ շատ մեկին եղանակաւ կ'աւանդէ բոլոր բնական գիտելեաց նախատարրերն Երկրագործական, առողջապահական ևլն. ևլն. ծանօթութեամբք։

Գինն է 2½ ղրուշ, մեծաքանակ գնողաց զիջուցիչ զեղչ։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատուն Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 12։ 245 1—4

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յայտնում եմ ի դիւրութիւն Տաճկաստանի յարգոյ Հայ վաճառականներին, որ ի վաղուց հետէ Օդեսայում կատարելով յանձնարարական գործեր՝ այժմս էլ ընդունում եմ զանազան ապրանքներ վաճառելու. Նմանապէս կատարում եմ գնելու եւ ճանապարհելու պատուէրներ։

Յանկացողները կարող են պայմանների մասին դիմել ինձ՝ այս հասցէով։

Odessa, M. Mouratoff

կամ Տփխիս՝ Եղբ. Ծովեանեանց եւ ընկ.

200 4—4

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Բերա [illegible] խան թիւ 4.

Մասնաճիւղը [illegible]

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ աղերսագրի, լահիայի, բրօթէսթօյի, մուրհակի, պայմանագրի, ծանուցագրի և այլ ամեն տեսակ գրութեանց տաճկերէն, հայերէն, յունարէն, գաղղիերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, սպաներէն, իտալերէն, ռուսերէն, պուլկարերէն, եփրայերէն լեզուաւք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ նոյն օրինակ ամեն տեսակ գրութեանց յիշեալ զանազան լեզուաւք։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ կնճռալից հաշուոց, յարդարում և տոմարակալութեան դրութեան վերամուտ նկարգ տումարաց։

27 16—60

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Պոլիս [illegible] թիւ 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ ևս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացընեն։ 65—90

ԻԼԱՆ

Սապըգ Շուրայի Տէվլէթ ազալըղընտան մութեգաատ մերհում Մէհմէտ Նեսիմ պէյին թէրէքէսի գըմէթլի աշեարտէ մէհքէմէսի մարիֆէթի իլէ թահրիր գըլընտըղընտան մերհումը մուշարիլէյհ զիմմէթինտէ հաքքը օլան ալաճագլը վար իսէ՝ իշպու մահը չէհրը րեպիւլէվվէլին օն պիրինճի բազար կիւնիւնտէն իթիպարէն [illegible] բազար կիւնլէրի մէհքէմէյի մէրգումէյէ միւրաճաա ալաճագլարընը պէր նէհճը չէրի իսպաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

6 րեպիւլէվվէլ 310 1—3

247

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Յուլիս 1892

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Բաժինք չվճարուած	5 500 000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	2,120,624	26
» ի մասնաճիւղս	727 869	59
Գանձելի փոխանակագիրք	6,649,427	14
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պարտականք»	1 431 004	70
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պարտականք»	3 425,416	48
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	2 092 218	12
Կալուած և շարժական գոյք	110 313	84
Զանազանք	44 615	52
	22,110,489	65

ՊԱՐՏՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Դրամագլուխ	11.000.000	
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	931,133	
Վճարելի փոխանակագիրք	»	
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	946 091 »	82
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	6 534,025	47
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	1 622,112	71
Պահեստք զանազանք	439 054	57
Վճարելի շահաբաժինք	263 084	30
Զանազանք	374 987	78
	22,110,489	65

[illegible]

Բաժն. Տնօրէն
ԷՏԳԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ

Տնօրէն
Լ. ԼԱ ՖԻԱՆԴ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ԲՐ[illegible] ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ [illegible] 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ [illegible]ԱՄ 10,695 969

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 40 6 900

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բազմաթիւ երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև, եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ վճարուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ¹ᵉ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան 15,000 գըյէ սօղանըն պէհէր գըյէսի 15 փարատա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իլլուլը րումիսին 17ինճի բէնչշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն Թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասկէրի լէվազիմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 41 3—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՀԻՄՆԵԱԼ ԵՕԺԷՆ ՌԱԲԱԲՕՐ ՊԷՑԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքըզ Աղաճ փողոց թիւ 21, Լիւքսէնպուրկի բաղանեաց մօտ

Կալաթա, Վօյվօտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, ֆրանսական նամակատան դէմը

[illegible]

Եթէ «Ու. է նիւթ մը ունիք վաճառելու հանրային աճուրդով կամ սակարկութեամբ.

Եթէ կուզէք օգտուիլ լաւ առիթներէ.

Եթէ պէտք ունիք ծախու նիւթերու վրայ կանխավճարներու.

Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ աւանդ դնել կարասիներ, արկղներ, ծրարներ, դաշնակներ, պատկերներ, կառքեր, արծաթեղէնք եւ ապրանքներ.

Եթէ ունիք ծրարումներ, առաքումներ, մաքսհանելիք ապրանքներ.

Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.

Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տուները կամ յարկերը.

Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.

Եթէ կուզէք օգտակարապէս մատակարարել ձեր անշարժ կալուածները.

Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.

Դիմեցէ՛ք վերոյիշեալ վաճառատանն

Ծանօթ.— Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է։ 227

ՏՊԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՛ յետ այսօրիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլ և այլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք ևն. ևն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Փափաքողներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

է Նօրատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլէ և Միջերկրական ծովու բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնդ	Անուանք	Թոնդ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիոս	800
Մանֆալութ	3250	Օլինտա	800
Մարէոթիս	3250	Սեռիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.

Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՊՈՄՈՆՏԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

Տէօթմէր, Վիէննա, Միւնիխ և Բիլզէն

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս լաւագոյն ճաշարաններու և գարեջրատուններու մէջ։

ԳԱՐԵՋՈՒՐ ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ

Գիներու, պայմաններու և յանձնարարութիւններու համար դիմել Գործարանն, որ կը գտնուի ի Ֆէրիքէօյ, Ֆուռուն փողոց կամ ի Մթերանոցն, Ղալաթիա, Պ. Ֆրօյլիխի սենեակն, Գրնաճեան խան. Թիւ 4, Մերթեպանի փողոց, Թիւնէլի մօտ եւ ի Բերա, Պազար Անկլէի մառանները, Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 209

146 14—28

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԴՐ

Հիմն. 1852ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
31 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և նաւերն նաւահանգստին մէջ։

Վնասի ատեն արագ և խղճամիտ վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իպզլէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ

ՊՈՆՏ, ՍԵԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Արտօնատէր Ս. ՃԱՆԻԿԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԱ

ՀԱՆՐԱՄԱՆՕԹ ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զօրաւոր կազմութեամբ։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զօրաւոր կաուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով. իսկ մանթօները օծիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուին ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արասթա չուկան, Հանըմզատէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սելանիկ պէզէսթէն չարշըսըն Ահմէտ Սաժիլ Օղլուի քով. Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Գօժաման օղլու խան դրան կից թիւ 1 մթերանոցը։ 226

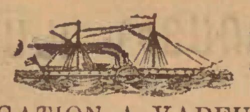

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 21 3 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 22 4 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,

Դշ. 23 5 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 23/5 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում առաւօտեան ժամ 11ին։

Եշ. 24 6 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Սեպտ. 23/5, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, պիտի Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլիս Պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ դարձով չըկըներ. 2

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամէն երկու անգամ կը բանի Լիվէրփուլ և Ամերիկայի միջև

Անուանք	Թոնդ	Անուանք	Թոնդ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2398
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2148	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՕՄԱՍ Չ. ՃՕԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Ալիքաթառիս խան Թիւ 11

Ղալաթիա

17

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILL

Ընդդէմ ԱՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ, բլխներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, թառուքի և աղեաց անհանգստութեան

ՓԱՐԻԶ, Է. ԿՐԻՅՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ. 33, rue de Archives 120

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՍԵՊՏ. 1 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 30

Վօսփորէն իջնող շոգենաւեր

12 — Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

12 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.

12 15 Եէնիմ. Մէգ. Պէյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ.

12 15 Պէյգօզ. Բաշլամ. Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.

1 — Եէնիմ. Մէգար. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Իսթին. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթք. Պէշիքթաշ.

1 — Պէյգօզ. Բաշլամ. Եէնիք. Չպուգլ. Գանլճ. Պաշճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտլ. Արնաւտ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթք. Գզկճ. Խուզկունճ. Պէշիք. Գալաթաշ.

1 — Ռ. Ա. Գավագ Մէգարթ Պէօյ. Թարբ. Պէյգօզ Բաշլամ. Չուպգ. Գանլճա Ա. Հիս. Գանտլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.

1 45 Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւք. Թարբ. Եէնիք. Իսթինէ Միրկէօն Պալթ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ, Օրթաք Պէշիքթաշ

2 — Եէնիմ. Մէգար. Պէյգ. Թարբ. Պէյգօզ Բ. պաշճ. Չպուգլը Գանլճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ

2 30 Ռ. Ա. Գավագ Եէնիմ Մէգարթ Պէյիւք Թարապ. Պէյգօզ Բ. պաշճէ Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չնկլ. Պէյլէր. Գուզկ. Խուզկ.

3 15 Եէնիմ. Մէգար. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Իսթին. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.

3 45 Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւք Թարբ. Պէյգօզ Բաշլամ. Չուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիքթաշ.

4 — Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Իսթին. Միրկ. Պալթ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

4 45 Եէնիմ. Մէգար. Պէյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշլամ. Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլէ. Գուզկ. Պէշիք.

5 45 Եէնիմ. Մէգար. Պէյգ. Թարբ. Եէնիքէօյ Պալթ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ

7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չնկլ. Պէյլէր. Օրթք. Գզկճ. Պէշիք. Խուզկ.

7 — Եէնիմ. Մէգարթ, Պէյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշլամ. Եէնիք. Միրկ. Գանլճա Ռ. Ա. Հիսար Գանտլ. Արնավ. Չէնկլ. Պէյլ. Օրթաք. Գզկճ. Պէշիք. Խուզկ.

7 45 Ա. Ռ. Գավ. Եէնիմ. Մէգ. Պէյիւք. Թարբ. Եէնիք. Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Օրթաք. Պէշիք.

8 45 Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշլամ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խուզկ.

9 15 Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւք. Թարբ. Եէնիք. Իսթինէ Պալթ. Ռ. Հիսար. Արնավ. Օրթ. Պէշիք.

9 45 Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէգարթ. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.

10 25 Եէնիմ. Մէգար. Պէյգ. Թարապ. Եէնիք Արնավ. Օրթաք Պէշիքթաշ

10 30 Եէնիմ. Մէգարթ Պէյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բ. պաշճէ Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Չէնկլ. Պէյլ. Գուզկ. Խուզկ. Պէշ.

11 — Մէգար. Պէյիւք. Թարբ. Եէնիք. Պալթ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւեր

12 40 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկն. Եէնիք. Թարբ. Պէյգ. Մէգարթ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ

1 30 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Ռ. Հիսար Պալթ. Իսթին. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէգար. Եէնիմ.

1 45 Խուզ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլճա. Չպուգ. Բաշլամաճըք Պէյգօզ Թարբ. Պէյգ. Մէգ. Եէնիմ.

2 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէգ. Եէնիմ.

2 45 Գալաթ. Խուզ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշլամ. Պէյգ. Թարբ. Պէյիւք. Մէգարթ. Եէնիմ.

3 — Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Եէնիք. Թարապ. Պէյգ. Մէգարթ. Եէնիմահալլէ

3 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Ռ. Հիսար Պալթ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէգար. Եէնիմ.

3 45 Խուզ. Գուզկ. Պէյլէ. Չէնկլ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Բ. պաշճ. Պէյգօզ Թարբ. Պէյիւք. Մէգարթ. Եէնիմ.

4 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Միրկ. Իսթինէ. Եէնիք. Թարբ. Պէյիւք. Մէգարթ. Եէնիմ.

5 — Խուզ. Պէշիք. Գզկճ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Չէնկլք. Արնավ. Գանտլ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Չպուգլը Միրկէօն

5 15 Խուզ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարբ. Պէյիւք. Մէգ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ

6 — Գալաթ. Խուզ. Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ Եէնիք. Պէյգօզ Թարբ. Պէյգ. Մէգարթ. Եէնիմ.

— Պէշիք. Խուզ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պալթ. Գանլճա Եէնիք. Թարբ. Պէյիւք. Մէգար. Եէնիմ.

7 45 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Եէնիք. Թարապ. Պէյգ. Մէգար. Եէնիմ.

8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվուտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէգարթ. Եէնիմ.

9 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պալթ. Եէնիք. Գանլճ. Պէյգօզ. Թարբ. Պէյիւք. Մէգար. Եէնիմ.

10 5 Գալ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճա Չպուգլ. Բաշլ. Պէյգ. Թարապ Մէգր. Ռ. և Ա. Գավագ.

10 15 Գալ. Պէշիք. Խուզ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլէ. Գուրուչ. Արնավ. Գանտլ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշլամ. Պէյգօզ

10 20 Պէշիքթաշ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պալթ. Միրկէօն Իսթինէ Եէնիք. Թարբ. Պէյգ. Մէգարթ. Եէնիմ.

11 10 Խուզ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա. Չպուգ. Բաշլ. Պէյգ.

11 20 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէգար. Եէնիմ.

11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք.

12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Եէնիքէօյ Թարապ. Պէյգօզ.

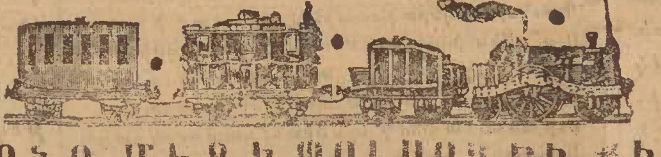

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԼԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս …	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 …	9 30	10 …	10 30	11 …	11 30	12 …	1 30	2 …	2 30	3 …	4 …	4 30	5 …	5 30	6 …	6 30	…	…	…	…
Գում–գաբու …	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	…	…	…	…
Եէնի–գաբու …	6 13	…	7 13	…	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	…	…	…	…
Տօփու փաշա …	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Սամաթիա …	6 19	…	7 19	…	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	…	…	…	…
Եէտի–գուլէ …	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 0[illegible]	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 24	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	…	…	…	…
Մագրիգիւղ …	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	…	10 8	…	11 8	11 34	12 19	…	2 04	…	3 03	3 38	4 36	5 06	5 37	6 07	6 33	7 7	…	…	…	…
Այ Ստեֆանօ …	…	7 26	…	8 12	9 17	…	10 17	…	11 17	11 44	…	…	2 13	…	…	3 47	4 45	…	5 46	6 17	…	7 16	…	…	…	…
Քիւչիւք Չէք. …	…	7 36	…	…	…	…	…	…	…	11 53	…	…	…	…	…	…	…	…	…	6 26	…	…	…	…	…	…

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. …	…	…	7 15	…	…	…	…	…	…	…	…	12 45	…	…	…	…	…	…	…	…	…	7 07	…	…	…
Այ Ստեֆանօ …	6 30	…	7 24	…	8 30	…	9 30	…	10 30	11 25	…	12 57	…	…	2 30	…	4 …	4 18	…	5 58	…	7 22	…	…	…
Մագրիգիւղ …	6 40	13	7 36	8 12	8 41	…	9 41	…	10 40	11 40	12 40	1 10	…	…	2 40	3 11	4 11	5 09	5 38	6 08	6 38	7 44	…	…	…
Եէտի–գուլէ …	6 52	7 24	7 47	8 24	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 24	1 52	2 25	2 52	3 22	4 22	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07	…	…	…
Սամաթիա …	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	…	…	…	…
Տօփու փաշա …	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Եէնի–գաբու …	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	…	…	…	…
Գում–գաբու …	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	…	…	…
Կ. Պոլիս …	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	…	…	…

Փոքր ծրարներն անվճար կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին 1

Ցնոր տնօրինութեան, Թիւ 8. 10. 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Չէյթունպուռնու։

ԼՈՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր.	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բօլ)	»	63,770,000
1890ի հասոյթք	»	15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	»	160,570,000

Գ. Գ.

Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, երեսփոխան, Նախկին փոխ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Փարիզ Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ

Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիօն-Միջերկրական» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ՈՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մօնթանիէի և Լիւքսի ածխահանից ընկերութեան։

Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինէ ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Գ. Գ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ

Պօլ Ժ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Գ. Գ.

Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատանց տունէն։

Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, փոխ Ֆրանսական Պանքայի, փոխ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։

Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բարբէ, Բիւքարի և Ընկ. դրամատանց տունէն։

Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղեաց Ընկերութեան փոխ։

Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատանց տունէն, փոխ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, փոխ Օսմ. պանքային։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Գ. Գ. ԱԼՊԷՐ ՖՌՌ, Տնօրէն

ԵՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր.	10,000,000
Պահեստի դրամ.	»	93,8
Կենաց համար վճարուած	»	59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	»	243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամոնտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2